

Selvitys Maanmittauslaitoksen palvelupiste- verkon kehittämiseksi

15.4.2016

PETRI KORPINEN
MAANMITTAUSLAITOS 2016

Tekijä(t) Petri Korpinen					
Julkaisun nimi Selvitys Maanmittauslaitoksen palvelupisteverkon kehittämiseksi					
Julkaisija Maanmittauslaitos					
Toimeksiantaja ja päivämäärä Maa- ja metsätalousministeriö, 19.10.2015					
Kustantaja Maanmittauslaitos			Julkaisusarjan nimi ja numero		
Julkaisuvuosi 2016	Sivumäärä 48 s.	ISBN	ISSN	Kieli	Hinta
Jakaja Maanmittauslaitos					
Avainsanat Palvelupiste, asiakaspalvelu, kustannussäästöt, tuottavuus, sähköinen asiointi, prosessien kehittäminen					
Tiivistelmä Maanmittauslaitos otti käyttöön vuoden 2014 alusta lukien valtakunnallisen toimintamallin, jossa asiat käsitellään ja ratkaistaan ilman paikallisia tai alueellisia toimivaltaroja. Koko Suomi on yhtä toimialuetta. Vuoden 2015 alusta lukien Maanmittauslaitokseen yhdistyivät Geodeettinen laitos ja Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen, Tiken tietotekniikan kehittämisetävät. Näissä uudistuksissa ei muutettu palvelupisteverkkoa. Valtion talouden tilanne, Maanmittauslaitoksen budjettirahoituksen osuuden ja maksullisen toiminnan tuottojen vähentyminen tulevaisuudessa, digitalisaation eteneminen ja sähköisen asioinnin ratkaisujen käyttöönotto, asiakastarpeiden muuttuminen sekä suuri henkilöstön luonnollinen poistuma vaikuttavat tulevaisuuden palvelupisteverkon laajuuteen ja kannattavuuteen. Selvityksessä on pyritty ottamaan huomioon tekijät, jotka vaikuttavat palvelupisteverkon laajuuteen. Tavoitteena on ollut hahmottaa, miten eri tekijät vaikuttavat verkkoon tulevaisuudessa nykyhetkestä riippumatta, koska maa- ja metsätalousministeriön antamassa selvityksen asettamispäätöksessä yhtenä tavoitteena oli se, että esityksen pohjalta voidaan päättää palvelupisteverkosta useammaksi toimintavuodeksi. Selvityksessä on päädytty ehdottamaan neljää eri vaihtoehtoa: A) Nykyinen palvelupisteverkko, B) Tuotanto -orientoitunut malli, C) Evoluutiomalli ja D) Maakuntakeskusmalli. Vaihtoehtoista on myös pyritty lyhyesti kuvaamaan kutakin vaihtoehtoa puoltavat seikat ja kielteiset näkökulmat. Selvitysmies esittää vaihtoehtoa C toteutettavaksi.					
Muut tiedot					

Sisällysluettelo:

1	Johdanto	1
2	Selvityksen lähtökohdat ja palvelupisteverkon nykytilanne	2
2.1	Lähtökohdat	2
2.2	Nykytilanne	2
2.3	Muiden organisaatioiden palvelupisteverkot	4
3	Palvelupisteverkkoon vaikuttavat tekijät.....	5
3.1	Toimintaympäristön muutokset.....	5
3.2	Taloudelliset reunaehdot ja kustannussäästöt.....	8
3.3	Sähköinen asiointi, asiakkaat ja asiakaspalvelu	10
3.4	Henkilöstö	12
4	Palvelupisteverkon kehittäminen toiminnan ja prosessien näkökulmasta.....	14
4.1	Toiminnasta yleisesti	14
4.2	Tuotanto.....	15
4.2.1	Toimitustuotannon prosessit (PETO, ARTO ja TJ)	16
4.2.2	Säädösperusteisten rekistereiden ylläpitoprosessi - RETI	17
4.2.3	Maastotietojen tuotanto - MARA	18
4.2.4	Kirjaamisasiat - KIR	18
4.2.5	Tietopalvelut - TIETO	19
4.3	IT-palvelutuotanto	19
4.4	Tutkimus	20
4.5	Yleishallinto.....	20
4.6	Keskushallinto	21
5	Selvitysmiehen esitys	21
5.1	Esitettävät vaihtoehdot.....	21
5.2	Selvitysmiehen esitys valittavasta vaihtoehdosta	31
6	Esityksen perustelut	32
6.1	Taloudellisuus ja kustannussäästöt.....	32
6.2	Asiakkaat ja palvelujen saatavuus.....	32
6.3	Sähköinen asiointi ja palveluprosessien kehittäminen	33
6.4	Henkilöstön asema.....	34
7	Esityksen toteuttaminen	35

Liitteet: 1 - 9

1. Maa- metsätalousministeriön asettamispäätös 19.10.2015
2. Maa- ja metsätalousministeriön päätös 25.2.2016 selvityksen toimikauden pidentämisestä
3. Maanmittauslaitoksen palvelupisteet 1.1.2016 kartalla
4. Henkilöstön kuulemistilaisuuksien 7.-18.12.2015 kooste
5. MML:n henkilöstö prosesseittain ja palvelupisteittäin
6. MML:n tuotot vuosina 2013-2020
7. Asiakaskäynnit palvelupisteittäin vuonna 2015
8. MML:n aukioloajat palvelupisteittäin 1.1.2016
9. MML:n verkkopalvelut, palvelukanavat ja avoimet aineistot

1 Johdanto

Pääministeri Sipilän hallituksen yhtenä kärkihankkeena on julkisten palvelujen digitalisaatio sekä toimintatapojen uudistaminen. Erityisesti huomiota kiinnitetään palvelujen asiakaslähtöisyyteen, yhden luukun periaatteen toteutumiseen ja mahdollisuuksiin uudistaa palveluprosesseja. Kehittämisen ohella julkisen talouden säästöt ja tuottavuuden parantamista koskevat tavoitteet ovat myös hallituskauden keskiössä.

Maanmittauslaitos on osana valtionhallintoa ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnon-alaa myös osaltaan toteuttamassa hallitusohjelman tavoitteita tulossopimuksensa mukaisesti. Yhteiskunnan ja valtionhallinnon toimintaympäristön muutokset sekä yleinen taloustilanne vaikuttavat laitoksen tehtäviin ja toimintamalliin tulevaisuudessa. Toimintamalliin kytkeytyy olennaisesti se, miten ja missä Maanmittauslaitos palvelee asiakkaitaan ja tuottaa palvelunsa jatkossa.

Maanmittauslaitokseen yhdistettiin 1.1.2015 lukien Geodeettinen laitos ja Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen tietotekniikan kehittämistehtävät. Yhdistymisellä pyrittiin tehostamaan toimintaa ja luomaan parempia mahdollisuuksia tietotekniikan ja paikkatietoaineistojen hyödyntämiselle sekä palvelujen sähköistämiseksi. Uudistukseen ei liittynyt palvelupiste- tai toimitilamuutoksia.

Maanmittauslaitoksen organisaatiota uudistettiin 1.1.2014 siten, että siirryttiin valtakunnalliseen toimintamalliin ja luovuttiin alueellisista toimistoista ja niiden välisistä aluerajoista. Uudistuksessa pyrittiin lyhentämään maanmittaustoimitusten kestoajkoja ja tasoittamaan palvelutasoeroja. Lisäksi tavoitteena oli päästä laitokselle asetettuihin säästötaavoitteisiin. Tuossa yhteydessä ei kuitenkaan muutettu palvelupisterakennetta.

Kiinteistöjen kirjaamisasiat siirtyivät käräjäoikeuksilta Maanmittauslaitokselle 1.1.2010. Kiinteistöjen kirjaamisasioita ovat lainhuutoa, kiinnityksiä sekä erityisten oikeuksien kirjaamista koskevat asiat. Kirjaamistehtäviä käräjäoikeuksissa tehnyt henkilöstö siirrettiin Maanmittauslaitokseen ja sijoitettiin alueellisiin maanmittaustoimistoihin.

Uudenmaan ja Hämeen maanmittaustoimistot yhdistyivät Etelä-Suomen maanmittaustoimistoksi vuoden 2010 alusta. Tässä yhteydessä Uudenmaan maanmittaustoimiston Helsingin toimipisteen toiminnot ja henkilöstö alueellistettiin Porvoon, Lohjan ja Lahden toimipisteisiin. Alueellistaminen saatettiin loppuun neljässä vuodessa vuosien 2010 - 2013 aikana.

Maanmittaustoimistojen määrää vähennettiin 1.1.1999 voimaan tulleella muutoksella 21 kappaleesta 13 kappaleeseen. Aiemmin Maanmittauslaitos on selvittänyt toimipisteitään mm. vuonna 1993 (ns. TOPI-työryhmä), joka päätyi esittämään silloisten kartasto- ja tietopalvelutoimistojen sekä maanmittaustoimistojen korvaamista 21 toimintayksiköllä ja uudella toimipisteverkolla. Sivutoimipisteitä oli uudistuksen jälkeen 21 kpl. Muutos tuli voimaan 1.1.1994. Toiminnan kehittämisen ohella Maanmittauslaitos on sulkenut 1990 ja 2000 -luvulla pienempiä toimipisteitä.

Maa- ja metsätalousministeri asetti 19.10.2015 selvityshankkeen selvittämään Maanmittauslaitoksen palvelupisteverkoston alueellisen kattavuuden ja taloudellisen kannattavuuden tulevina toimintavuosina. Selvityksen nojalla tulee ministeriölle tehdä ehdotus tarvit-

taviksi kehittämistoimenpiteiksi perusteluineen (liite 1). Tavoitteeksi asetettiin, että esityksen pohjalta Maanmittauslaitoksen palvelupisteverkostosta voidaan päättää useammaksi toimintavuodeksi 1.1.2017 eteenpäin.

Selvityshanketta vetämään nimettiin selvitysmies, jonka vastuulla on ollut selvityksen laatiminen määräaikaan 29.2.2016 mennessä. Maa- ja metsätalousministeriö jatkoi 25.2.2016 antamallaan päätöksellä selvitystehtävälle annettua määräaikaa 15.4.2016 asti.

2 Selvityksen lähtökohdat ja palvelupisteverkon nykytilanne

2.1 Lähtökohdat

Asettamisen yhteydessä selvityksessä edellytettiin huomioitavaksi seuraavat asiat:

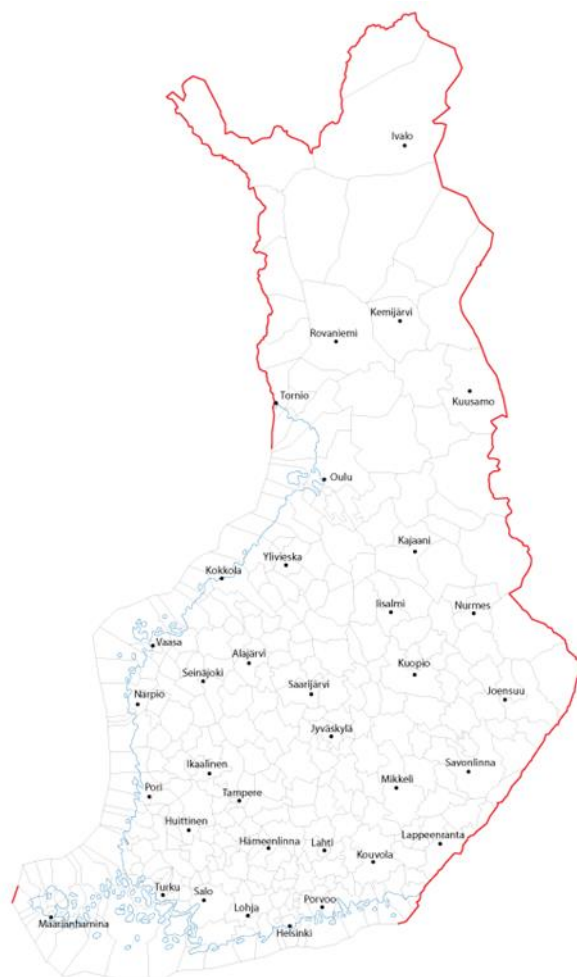
1. Taloudelliset reunaehdot sisältäen kannattavuuden parantamisen ja kustannussäästöjen aikaansaamisen
2. Palvelujen sähköistämisen ja digitalisaation vaikutukset
3. Palvelumallin muutoksen eli 2014 käyttöön otetun valtakunnallinen toimintamallin käyttöönoton vaikutukset
4. Palveluprosessien ja -kanavien kehittämisen vaikutukset
5. Yhteiskunnan, toimintaympäristön sekä asiakaskunnan tarpeiden muutokset
6. Henkilöstön asema

Selvityksessä on otettu huomioon nämä näkökulmat eri vaihtoehtoja tarkasteltaessa.

2.2 Nykytilanne

Maanmittauslaitoksella on vuosien 2014 ja 2015 organisaatiouudistusten jälkeen 35 palvelupistettä ja 5 toimipaikkaa (mm. Helsingin Vallilla ja Kirkkonummen Masala). Maanmittauslaitoksen palvelupisteistä ja niiden sijainnista on säädetty maa- ja metsätalousministeriön antamalla asetuksella (1119/2013).

Maanmittauslaitoksella on palvelupiste Ahvenanmaalla, josta on säädetty Maanmittauslaitoksesta annetun lain (900/2013) 3 §:ssä. Laitoksen keskushallinnon hallintopaikaksi on säädetty saman lainkohdan mukaisesti Helsinki.

Palvelupisteiden aukioloaikoja muutettiin Maanmittauslaitoksen päätöksellä 16.6.2014 alkaen, jolloin osa palvelupisteistä on auki viitenä arkipäivänä ja osa kolmena arkipäivänä viikossa. Maanmittauslaitoksen palvelupisteet 1.1.2016 aukioloaikoinaan ovat alla olevassa taulukossa.

ALAJÄRVI ti, ke ja pe 9.00 - 16.15	KOUVOLA ma - pe 9.00 - 16.15	PORVOO ma, ke ja to 9.00 - 16.15
HELSINKI ma - pe 9.00 - 16.15	KUOPIO ma - pe 9.00 - 16.15	ROVANIEMI ma - pe 9.00 - 16.15
HUITTINEN ma, ke ja to 9.00 - 16.15	KUUSAMO ti, ke ja pe 9.00 - 16.15	SAARIJÄRVI ma, ke ja to 9.00 - 16.15
HÄMEENLINNA ma - pe 9.00 - 16.15	LAHTI ti, ke ja pe 9.00 - 16.15	SALO ti, to ja pe 9.00 - 16.15

IISALMI ma, ke ja to 9.00 - 16.15	LAPPEENRANTA ti, ke ja pe 9.00 - 16.15	SAVONLINNA ma, ti ja to 9.00 - 16.15
IKAALINEN ti, ke ja pe 9.00 - 16.15	LOHJA ma, ti ja to 9.00 - 16.15	SEINÄJOKI ma, ke ja to 9.00 - 16.15
IVALO ma, ti ja to 9.00 - 16.15	MAARIANHAMINA ma - pe 9.00 - 16.15	TAMPERE ma - pe 9.00 - 16.15
JOENSUU ma - pe 9.00 - 16.15	MIKKELI ma - pe 9.00 - 16.15	TORNIO ma, ti ja to 9.00 - 16.15
JYVÄSKYLÄ ma - pe 9.00 - 16.15	NURMES ti, to ja pe 9.00 - 16.15	TURKU ma - pe 9.00 - 16.15
KAJAANI ma, ti ja to 9.00 - 16.15	NÄRPIÖ ma, ti ja to 9.00 - 16.15	VAASA ma - pe 9.00 - 16.15
KEMIJÄRVI ti, ke ja pe 9.00 - 16.15	OULU ma - pe 9.00 - 16.15	YLIVIESKA ti, ke ja pe 9.00 - 16.15

Palvelupisteiden lisäksi Maanmittauslaitoksella on viisi toimipaikkaa, joissa on laitoksen toimintoja ja henkilöstöä. Nämä eivät ole ministeriön asetuksessa mainittuja palvelupisteitä eikä niissä ole asiakaspalvelutoimintoja. Toimipaikat ovat entisiä Geodeettisen laitoksen ja Maa- ja metsätalousministeriön toimipaikkoja, jotka siirtyivät Maanmittauslaitokseen 2015 organisaatiouudistuksen yhteydessä. Näiden lisäksi Maanmittauslaitoksen arkisto- ja palvelintila Jyväskylässä on toimipaikka. Toimipaikkojen tulevaisuus ja käyttö ratkeaa operatiivisen toiminnan kehittämisen yhteydessä, joten tässä selvityksessä ei oteta kantaa toimipaikkojen järjestämiseen.

2.3 Muiden organisaatioiden palvelupisteverkot

Maanmittauslaitos on valtakunnallinen valtionhallinnon palveluorganisaatio kuten Verohallinto, Tulli ja Kansaneläkelaitos.

Verohallinnossa on vuoden 2016 alusta lukien 9 päätoimipaikkaa (verotoimistojen päätoimipaikat: Kuopio, Turku, Vaasa, Oulu, Tampere, Kouvola, Vantaa, Järvenpää ja Maarianhamina). Yhteensä verohallinnossa on 52 toimipistettä mukaan lukien päätoimipaikat. Toimipisteiden aukioloajat vaihtelevat riippuen toimipisteen koosta ja asiakasmäärästä. Pienemmillä paikkakunnilla toimisto on auki vain yhtenä päivänä viikossa puoli päivää (klo 9-12). Lisäksi Verohallinto palvelee käyntiasiakkaita 41 yhteispalvelupisteessä.

Tullilla on 9 itsenäisesti toimivaa tullia, joilla on 23 toimipaikkaa (sisältäen Parikkalan tilapäisen rajanylityspaikan). Tulli on rajoittanut 7 toimipaikan (Jyväskylä, Kokkola, Lahti, Oulu, Rauma, Tampere ja Vaasa) aukioloajan yhteen päivään viikossa 1.3.2016 lukien. Tulli on myös esittänyt asiakaspalvelun lakkauttamista kokonaan edellä mainituissa toimipaikoissa 1.6.2016 alkaen sitä mukaa kuin hyvän hallintotavan edellyttämä asiointi on

järjestetty ja Tullin esitys hyväksytty. Lisäksi Tulli on esittänyt asiakaspalvelun rajoittamista yhteen päivään Vantaan (Hakkila), Hangon, Porin, Tornion (Hallituskatu ja Etelätulli) ja Turun toimipaikoissa 1.6.2016 alkaen ja lakkauttamista sitä mukaan kuin hyvän hallintotavan edellyttämä asiointi on järjestetty ja Tullin esitys hyväksytty.

Kansaneläkelaitoksen asiakaspalvelusta vastaa valtakunnallinen Asiakkuuspalvelujen tulosityksikkö, jossa on kuusi alueellista asiakkuuspalveluyksikköä. Alueellisilla yksiköillä on 186 palvelupistettä ja 1 sivuvastaanotto sekä 149 yhteispalvelupistettä. Osa pienistä palvelupisteistä on auki 1-2 päivää viikossa.

Ruotsin vastaavan organisaation (Lantmäteriet) tehtävät ovat lähes samat kuin Maanmittauslaitoksella. Henkilöstöä organisaatiolla on n. 2000 ja se toimii 60 paikkakunnalla. Pääpaikkana on Gävle.

3 Palvelupisteverkkoon vaikuttavat tekijät

3.1 Toimintaympäristön muutokset

Yhteiskunnallinen kehitys

Yleiset taloudelliset suhdanteet vaikuttavat Maanmittauslaitoksen toimialaan pääasiassa rakentamisen ja siihen kytkeytyvän kiinteistövaihdannan kautta. Erityisesti maanmittaus-toimitusten ja kirjaamisasioiden kysyntä seuraa yleisiä taloudellisia suhdanteita pienellä viiveellä. Talouden tilanne on tällä hetkellä epävarma eikä mitään selvää käännettä parempaan päin ole näkyvissä. Nykyisen ja edellisten hallitusten jo päättämät säästötoimet ja suunnitteilla olevat muut toimenpiteet vaikuttavat toiminnan suunnitteluun voimakkaasti lähivuosina. Maanmittauslaitoksen toimintaan kohdistuu siksi merkittäviä tehostamisen ja tuottavuuden parantamisen paineita.

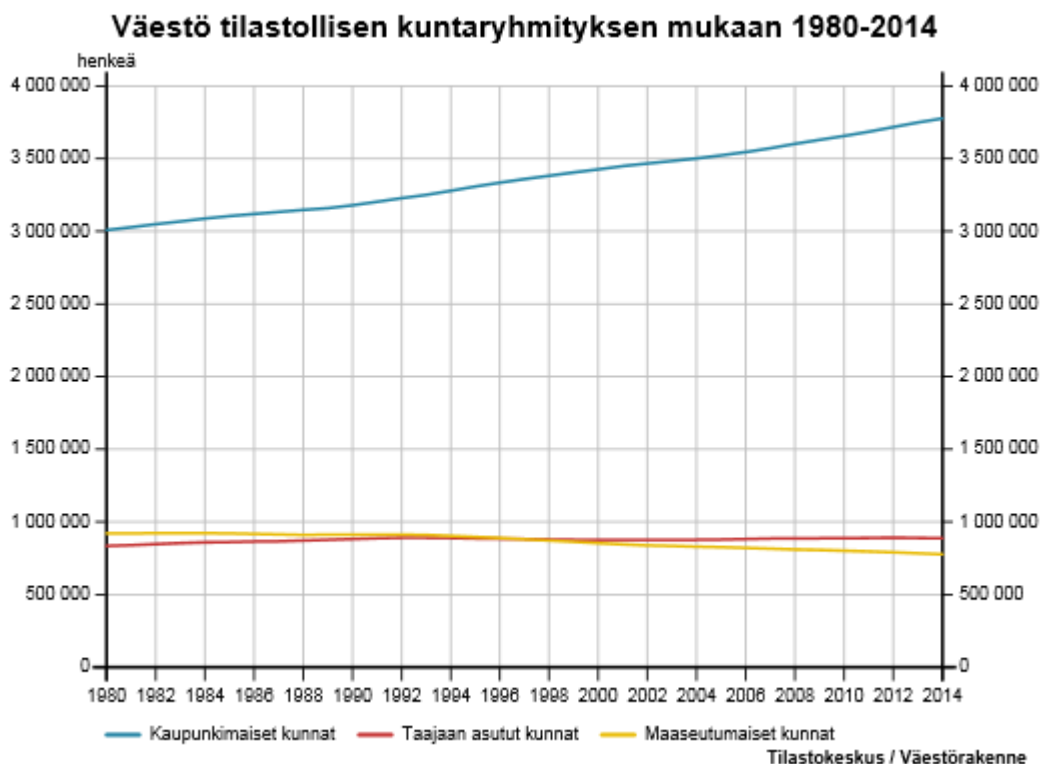
Perustietovarantojen rooli hallinnon ja siihen liittyvien palveluiden järjestämisessä vahvistuu. Tarve hallinnon palveluiden ja tuotantoprosessien sähköistämiseen lisääntyy, mikä korostaa tietovarantojen ja tietojärjestelmien toimivuutta ja yhteiskäyttöisyyttä.

Asiakkaiden ja yhteiskunnan tarpeet ohjaavat yhä selvemmin palvelutuotantoa. Kiinteistötiedon kanssa käytetään ja tarvitaan yhä useammin maankäytön oikeuksia ja rajoituksia koskevaa tietoa. Maastotietojen käyttö yhdessä maankäyttötietojen kanssa on kasvussa. Monet julkiset ja yksityiset organisaatiot ovat toiminnassaan riippuvaisia MML:n maastotiedoista. Eri tietovarantojen yhteiskäyttöön perustuvien verkkopalveluiden kysyntä ja tarve kasvavat ja konkretisoituvat. Tietojen liitettävyyden erilaisiin Internet-pohjaisiin käyttösovelluksiin on yhä tärkeämpää.

Erityisesti yksinkertaisten asioiden käsittely verkossa tulee lisääntymään. Automaattisten päätöksentekoprosessien käyttömahdollisuuksia selvitetään aktiivisesti. Sähköisestä asiointista tulee vuorovaikutteista, ja vahvaan tunnistautumiseen perustuvaa verkkoasiointia lisätään, mikä on askel kohti kansalaisen keskitettyjen palvelujen käyttöä. Palvelujen teknisen rungon rakentuessa ja yhtenäistyessä ns. rajapintapalvelut yleistyvät tietopalvelussa. Lisääntyvä tietojen käyttö lisää sekä käyttökäytännön että sisältöön liittyvän viranomaisneuvonnan tarvetta.

Kaupungistuminen ja väestön muutto kasvukeskuksiin jatkuu tulevaisuudessa. Maahanmuutto lisää osaltaan kaupunkien väestömäärää. Tilastokeskuksen tuoreimman vuoden

2015 väestöennusteen mukaan Suomi saa muuttovoittoa vuosien 2016-2065 aikana 17000 henkeä vuosittain. Väestönkasvu keskittyy siten isompiin kasvukeskuksiin ja erityisesti Uudellemaalle. Maanmittauslaitoksen toiminnan näkökulmasta tarkasteltuna kiinteistöjen omistus tulee keskittymään kasvukeskuksissa asuville, jolloin palvelujen kysyntä on alueellisesti erillään kiinteistöjen sijaintikunnista.

Rekisterien julkisen luotettavuuden vaatimus voimistuu

Kiinteistörekisterin perusparannus on edennyt maa- ja metsätalousministeriön 27.9.2005 vahvistaman ja vuoteen 2015 ulottuneen suunnitelman mukaisesti. Jatkotyö on suunniteltu vuosille 2016-2019 ja toteutus on käynnistynyt. Digitalisaation laajamittainen hyväksikäyttö ja toimitustuotannon tuottavuuden oleellinen kohottaminen vaativat vielä panostuksen erityisesti epäselvien tieoikeuksien perusparantamiseen. Myös kiinteistörekisterin sijaintitietojen parantaminen on tärkeää, jotta modernien paikannuslaitteiden hyödyt saadaan täysimääräisesti käyttöön.

Maastotietokannalla on tärkeä rooli yhtenäisenä koko maan kattavana pohja-aineistona. Tietohallintolaissa (634/2011) perusrekistereihin rinnastetaan myös maastotietojärjestelmä, jota julkisen hallinnon viranomaisen tulee käyttää, mikäli viranomainen tarvitsee toiminnassaan näitä tietoja. Tämä lisää tietosisältöön, laatuun ja tietojen saatavuuteen liittyviä vaatimuksia.

Euroopan yhdentymiskehitys ja muu kansainvälistyminen vaikuttavat politiikkasektorin ja Maanmittauslaitoksen toimintaan. Euroopan Unionin komissio haluaa entistä enemmän vaikuttaa siihen, minkälaisia paikkatietoja koko unionin alueelta kerätään. Uudistamistarve kohdistuu keskeisten paikkatietoaineistojen kohde- ja tietomallien yhdenmukaistamiseen ja helpokäyttöisiin tietopalveluihin.

Kiinteistöjen vaihdantaan ja panttaukseseen liittyvä, valtioiden rajat ylittävä tiedon tarve kasvaa EU:n sisämarkkinoilla. eJustice-hankkeessa halutaan rakentaa laaja eurooppalainen sähköinen oikeudellisten menettelyjen ja tiedonjakelun verkosto. Sen tavoitteena on myös ns. EULIS-jäsenmaiden kiinteistörekisterien sisällyttäminen sen palveluun tavalla tai toisella lähivuosina.

Viranomaisten ja yksityisten henkilöiden monipuolinen paikkatietojen käyttö tulee yhä tavallisemmaksi avoimien rajapintojen ja uusien sovellutuksien myötä. INSPIRE-direktiivin toimeenpano etenee uusiin aineistokokonaisuuksiin, minkä vuoksi aineistojen saataavuutta ja yhteiskäyttöisyyttä on parannettava. Direktiivi ja paikkatietojen tehokas yhteiskäyttö edellyttävät yhteisten standardien ja suositusten soveltamista aineistojen keruussa, ylläpidossa ja tietopalvelussa myös kansallisesti. Yhtenäisen metatiedon merkitys kasvaa samalla.

Kiinteistö- ja maastotietojen tietovarastojen hallinto-organisaationa, tuottajana ja asiantuntijana Maanmittauslaitoksella on merkittävä rooli kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin rakentamisessa ja ylläpidossa. INSPIRE-direktiivin kansallinen toimeenpano edellyttää tiedontuottajien tukemista ja yhteistoimintaa. Tämä rooli merkitsee Maanmittauslaitoksen tukitoimintaan kohdistuvien vaatimusten lisääntymistä.

Teknologian kehitys

Tekniikka kehittyy koko ajan, mikä näkyy maanmittaus- ja paikkatietotehtävissä käytettävän teknologian jatkuvana uudistamisena. Maanmittauslaitoksessa tehtävän alan tutkimuksen rooli on tässä tärkeä. Tietotekniikan merkitys tulee edelleen korostumaan yhteiskunnallisten tavoitteiden toteuttamisessa.

Kehittyvä tietotekniikka ja tehokkaat tietoverkot luovat myös merkittäviä uusia mahdollisuuksia. Yhteys viranomaisen ja kansalaisen välille syntyy tyypillisesti tietoverkon kautta, ja myös sähköinen asiointi on yhä useammin vuorovaikutteista. Tiedon keräämisessä ja ylläpitämisessä voidaan hyödyntää kansalaisia joukkoistamisen (crowdsourcing) kautta. Kansalaisten IT-osaamisen taso kohoaa jatkuvasti, ja he odottavat, että myös hallinnon verkkopalvelut ovat kattavia. Organisaatiot rakentavat asiakasrajapintansa tietoverkko-pohjaisiksi joko nykyisten palvelumuotojen rinnalle tai niitä korvaamaan.

Langattomien verkkojen yleistyminen on mahdollistanut joustavan, ajasta ja paikasta riippumattoman tietoaineistojen ja -järjestelmien hyödyntämisen. Etäläsnäolon mahdollistavat teknologiat vähentävät matkustamistarvetta ja siten pienentävät organisaatioiden ekologista jalanjälkeä. Liikkuva työ ja joustavat työajat tulevat yleistymään. Viestintäteknologian reaaliaikaisten sovellusten kuten mobiili- ja pikaviestinnän, videoneuvotteluiden ja ryhmätyötekniikoiden käyttö lisääntyy.

Paikkatiedon keruussa käytettävät lentokoneisiin, satelliitteihin, lennokkeihin ja autoihin asennettavat digitaaliset kuvaus- ja mittausjärjestelmät kehittyvät nopeasti. Nämä uudet järjestelmät tuottavat entistä monipuolisempaa ja tarkempaa kolmiulotteista aineistoa. Se mahdollistaa kohteiden nykyistä tarkemman ja nopeamman mittauksen ja automaattisen tulkinannon sekä nykyistä tehokkaamman ajantasaistuksen.

Kansainvälinen kehitys

Maailmalla tapahtuva kehitys vaikuttaa maanmittaus- ja paikkatietoalan kehitykseen sekä suoraan että välillisesti EU-yhteistyön ja -lainsäädännön kautta. Valtioiden rajat ylittävä

aineistojen käyttö ja siihen liittyvät tekniset, sisällölliset ja juridiset vaatimukset edellyttävät laajaa osallistumista standardointiin, yhteisten tavoitteiden määrittelyyn ja muuhun yhteistyöhön.

Kansainvälisen yhteistoiminnan laajeneminen yleensä on merkittävä osa Maanmittauslaitoksen muuttuvaa toimintaympäristöä ja tehtäväaluetta. Maanmittauslaitoksen Kansainvälisen toiminnan strategian mukaan pohjoismaisen ja lähialueyhteistyön rinnalla tärkeintä on Euroopan Unionin ja koko Euroopan alueen käsittävä yhteistyö. Laitosten väliset aie- ja puitesopimukset määrittelevät yhteistyön sisällön ainakin pohjoismaisella ja lähialueella.

Muu toimintaympäristössä tapahtuva kehitys

Digitaaliset maastotietoaaineistot avattiin 1.5.2012 maksuttomaan käyttöön. Maksuttomuuden piiriin tulevien aineistojen määrä todennäköisesti lisääntyy tulevaisuudessa mm. kiinteistöjen rajatiedot ja kiinteistötunnukset. Avautuessaan näiden tietoaaineistojen ylläpito, tietopalvelu ja tuki kasvattavat budjettirahoituksen tarvetta.

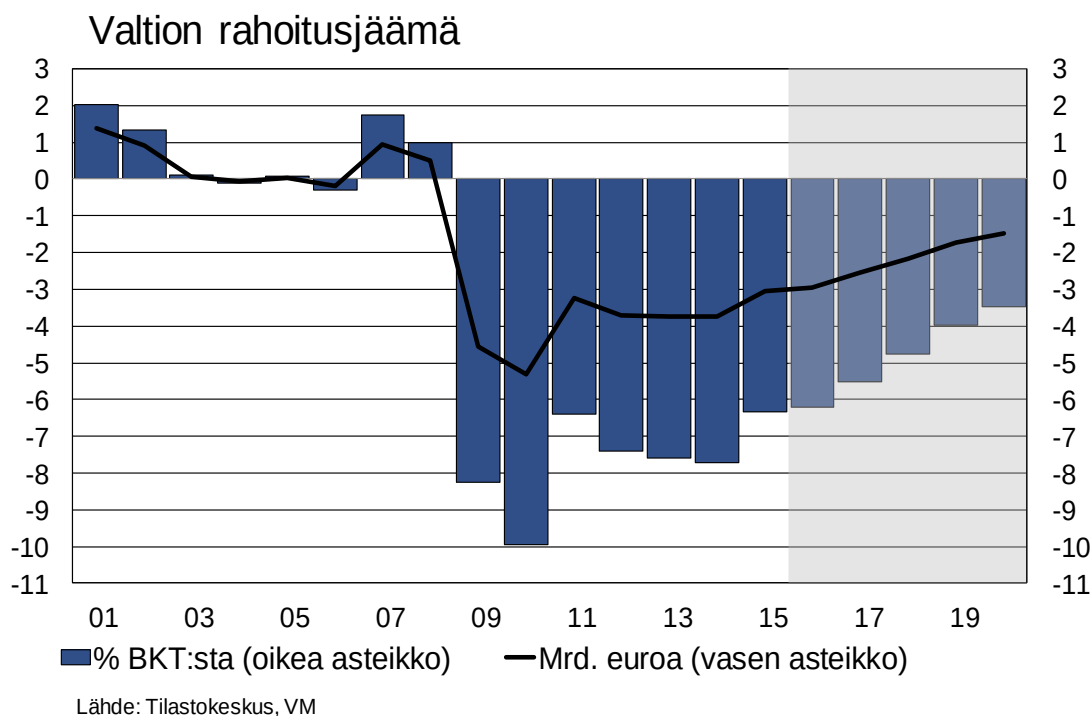
Hallinnon kasvava riippuvuus tietotekniikasta lisää sekä uusien hankintojen että olemassa olevien järjestelmien ylläpidon rahoitustarvetta. Tietovarastojen perusparannushankkeiden valmistuttua saadaan tosin osa investoinneista takaisin toiminnan tehostumisen kautta syntyvinä säästöinä. Toiminnan tehostuminen hyödyttää asiakkaita ja koko yhteiskuntaa.

Tilusjärjestelytoiminnalle on tarvetta ja sitä jatketaan sopimuskaudella tilusjärjestelystrategian mukaisesti. Tilusten kokoaminen suuremmiksi käyttöyksiköiksi tuottaa hyötyjä niin yhteiskunnan kuin maa- ja metsätalouden yritystoiminnankin kannalta kohdealueen tuotannon kannattavuuden parantuessa. Kiinteistötoimitusten tukemiseen käytettävissä oleva määrärahataso vaikuttaa uusien pelto- ja metsätilusjärjestelyjen toteuttamistapaan. Maanomistajien maksuosuus tulee todennäköisesti kasvamaan. Maa- metsätalousministeriö on asettanut 19.10.2015 selvityshankkeen tilusjärjestelytoiminnan kehittämistä varten. Selvitys valmistui määräaikaan 31.3.2016 mennessä.

3.2 Taloudelliset reunaehdot ja kustannussäästöt

Valtiovarainministeriön ennusteen (VM:n taloudellinen katsaus - Kevät 2016, VM:n julkaisu 12a/2016) mukaan Suomen talouden vaikeudet jatkuvat ainakin seuraavien parin vuoden aikana. Kasvunäkymät ovat heikot ja julkisen talouden tilanne ei parane oleellisesti. VM arvioi Suomen teollisuustuotannon tason olevan v. 2018 noin viidenneksen alempi kuin kymmenen vuotta sitten. Vuonna 2016 talouden kasvuksi VM arvioi muodostuvan 0,9 %. Vuoden 2017 ja 2018 talouskasvuksi VM ennustaa kullekin vuodelle 1,2 %.

VM:n näkemyksen mukaan julkinen talous pysyy edelleen alijäämäisenä. Vaikka talouden kasvu elpyy ja tuotantokuilu umpeutuu, kasvu ei riitä kuroma julkisen talouden alijäämää umpeen. Samaan aikaan väestön ikääntyminen heikentää julkista taloutta. Siten julkisen talouden tulot eivät enää riitä ylläpitämään kaikkia nopeamman talouskasvun varaan rakennettuja julkisen sektorin rakenteita ja tehtäviä. Pitkittyvän matalasuhdanteen ja vaimean talouskasvun vuoksi valtiontalous pysyy kuitenkin edelleen alijäämäisenä myös lähivuosina, vaikka nykyisen hallituksen päättämät menopuolen sopeutustoimet pienentävätkin alijäämää.

Kestävän julkisen talouden edellyttämät säästöt osuvat kipeästi myös Maanmittauslaitokseen. Leikkausten yhteissumma on kehyskauden lopulla v. 2020 ilman kertaluonteisia eriä 17,8 milj. euroa, mikä vastaa noin 350 henkilötyövuoden vähentämistarvetta. Määrärahaa leikataan yhteensä vajaat 30 % vuoden 2011 laskennallisesta 63 milj. euron tasosta.

Edellisellä hallituskaudella tehtyjen säästöpäätösten seurauksina vuosien 2012 - 2015 talousarviossa toimintamenoihin tehtyt pysyvät leikkaukset ovat yhteensä 10,736 milj. euroa. Pysyvät määrärahaileikkauksien lisäykset kasvattavat leikkaussumman talousarviovuonna 2016 yhteensä 16,148 milj. euroon vuoden 2011 tasoon verrattuna. Kehyskaudella määrärahaileikkaukset lisääntyvät jo tehtyjen päätösten mukaisesti vielä 1,648 milj. eurolla.

(kumulatiivinen laskelma)	Menovähennykset (1 000 euroa)						
30.70.01 Maanmittauslaitoksen toimintamenot (smr2)	-2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
- HO-säästö (2012)	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
- ATK-menosäästö (2013)	-1 279	-1 279	-1 279	-1 279	-1 279	-1 279	-1 279
- ATK-menosäästö (2014)	-832	-832	-832	-832	-832	-832	-832
- HO-säästön lisäys	0	-1 350	-1 350	-1 350	-1 350	-1 350	-1 350
- HO-lisäsäästö	0	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
- 0,5 %/v. (laskennallinen vaikutus)	0	-282	-545	-807	-1 068	-1 329	-1 590
- palkkaliukuma (laskennallinen vaikutus)	0	-145	-364	-649	-934	-934	-934
- 50 milj. euron toimintamenosäästö, MML-osuus	0	-620	-620	-620	-620	-620	-620
- Kertaluonteinen säästö	0	-5 000	0	0	0	0	0
- Tutkimusrahoitusuudistus	-9	-228	-831	-1 196	-1 196	-1 196	-1 196
- Hallinto/Maa- ja metsätalous (HO 2015)	0	0	-4 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
- Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	0	0	0	-51	-157	-209	-209
- Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	0	0	-157	-262	-525	-628	-786
- Toimintamenosäästö (HO 2015)	0	0	-170	-340	-510	-680	-680
Vaikutus yhteensä	-5 120	-15 736	-16 148	-16 386	-17 471	-18 057	-18 476
Kehystaso (v. 2011 = 62 988 t€)	57 868	47 252	46 840	46 602	45 517	44 931	44 512

Taulukko: Maanmittauslaitoksen toimintamenoihin kohdistuneet säästöt 2014-2020. Kehyksissä kohdistetut ja jo päätetyt säästöt.

Maanmittauslaitos rahoittaa lähes kaksi kolmasosaa toimintamenoistaan erilaisella tulorahoituksella, joten tuloissa tapahtuvat muutokset vaikuttavat talousarvioleikkausten ohella olennaisesti laitoksen toimintaan. Alhainen talouskasvu on vaikuttanut maksullisten maanmittaustoimitusten ja kirjaamisasioiden kysynnän määrään. Taantumalla on ollut ja tulee olemaan merkittäviä vaikutuksia laitoksen toimintaan, sillä viimeisten vuosien 3 - 6 % kysynnän lasku on tarkoittanut vähintään 2,0 milj. euron vuosittaista tulojen alenemista. Tulojen laskun ennakoidaan jatkuvan edelleen (liite 6).

Valtiontalouden heikosta tilanteesta huolimatta laitoksen kokonaistuottavuus on kasvanut viiden vuoden tarkastelujaksolla keskimäärin yli viisi prosenttia vuosittain. Kokonaistuottavuuden kasvu ylsi vuonna 2015 kuuden prosentin tasoon, mikä ylitti selvästi valtion yleisen puolen prosentin ja Maanmittauslaitoksen tulossopimuksessa asetetun kahden prosentin tuottavuustavoitteen. Tulevaisuudessa tuottavuutta on vaikea parantaa, mikäli prosesseja ja palvelupisteverkkoa ei uudisteta vastaamaan digitaalista maailmaa. Nykyinen palvelupisteverkko perustuu manuaalisen ajan palveluprosesseihin.

Kehysleikkauksiin sekä tulorahoitukseen laskuun sopeutuminen koskettaa koko Maanmittauslaitoksen henkilöstöä ja kaikkia menolajeja. Henkilöstömäärän sopeuttaminen määräraha-kehukseen ja edelleen alenevaan tulorahoitukseen on pyritty ja pyritään toteuttamaan luontaisen poistuman kautta, mutta leikkausten suuruuden takia irtisanomisiin johtavilta yhteistoimintamenettelyiltä ei välttämättä selvitä. Maanmittauslaitos jatkaa toiminnan priorisointimahdollisuuksien selvittämistä, jotta toimintaa voidaan sopeuttaa määräraha-kehukseen. Yhtenä selvityksen kohteena ovat myös tulorahoituksen hinnoitteluperusteluiden arviointi. Lisäksi Maanmittauslaitos jatkaa toimitilatehokkuuden kasvattamista ja tietojärjestelmien tehokasta hyödyntämistä. Oleellista on siis jatkaa koko laitoksen kattavaa tuottavuuden kehittämistä, jossa yhtenä osatekijänä on palvelupisteverkko ja siitä saatavat kustannussäästöt.

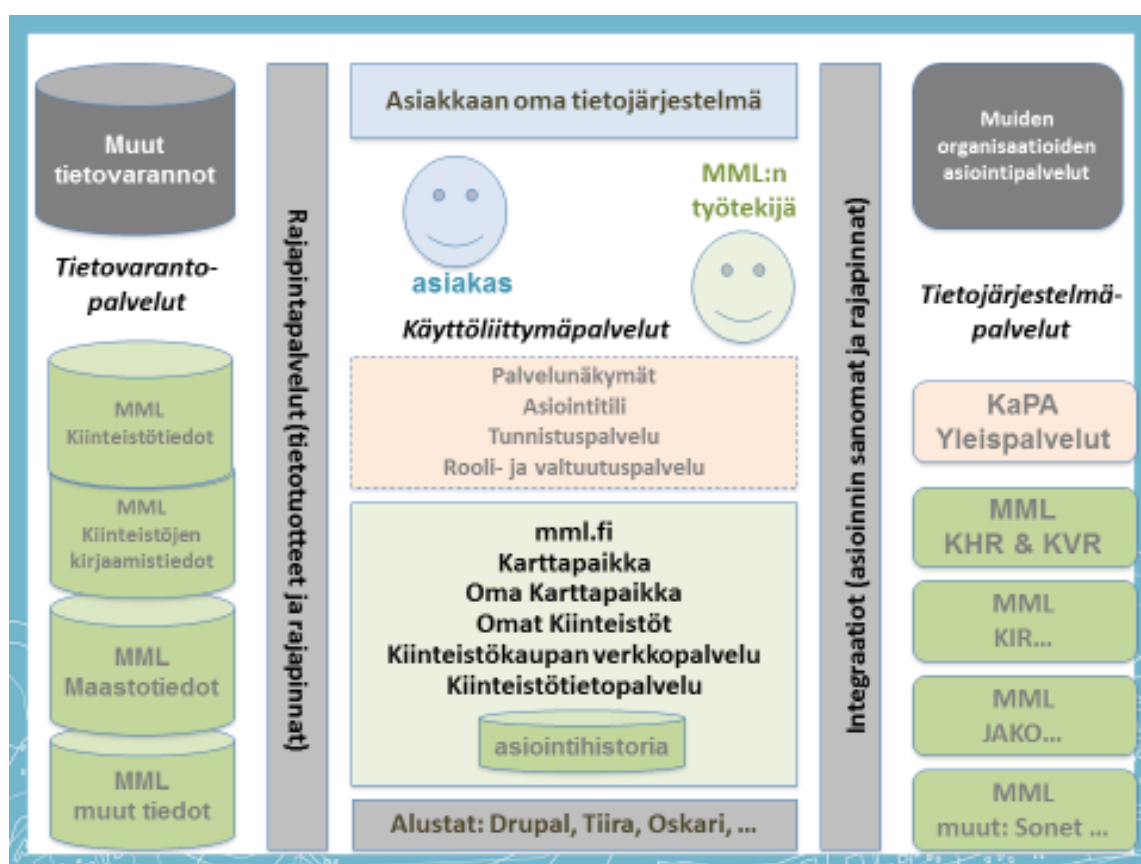
3.3 Sähköinen asiointi, asiakkaat ja asiakaspalvelu

Maanmittauslaitos on uudistanut aktiivisesti sähköisen asioinnin ratkaisuja jo vuosien ajan. Maanmittauslaitoksen tietopalvelustrategian tavoitteena on tuottaa laitoksen hallinnoimat tiedot mahdollisimman laajasti yhteiskunnan eri toimijoiden saataville, kuitenkin siten, että tietoturvallisuus ja tietosuojanäkökulmat on huomioitu. Pääasiallinen tapa tuottaa tietoja asiakkaille ovat rajapintapalvelut, joiden avulla lisäarvopalveluja tuottavat yritykset voivat hakea tiedot omiin sovelluksiinsa ja palveluihinsa erityisesti Kiinteistötietojärjestelmästä. Tällä tavoin yritykset osallistuvat yhteiskunnan tietohuoltoon tuottamalla lisäarvoa kaupallisilla markkinoilla, mikä ei kuulu viranomaisen tehtäviin.

Maanmittauslaitos on myös toteuttanut Kiinteistötietopalvelun, joka on Kiinteistötietojärjestelmän tietopalvelun käyttöliittymä. Tätä tietopalvelukanavaa käyttävät erityisesti kunnat ja valtion viranomaiset, jotka virkatoimissaan tarvitsevat kiinteistötietojärjestelmän tietoja. Palvelua käyttävät luvanvaraisesti myös yksityiset ammattimaiset kiinteistöalan toimijat, kuten kiinteistövälittäjät, luottolaitokset sekä vakuutusyhtiöt. Palveluun on myönnetty n. 13700 käyttäjätunnusta.

Maanmittauslaitos on avannut maastotiedot avoimeksi dataksi ja tietoja voi hyödyntää ja selata eri verkkosivustojen kautta (karttapaikka.fi, paikkatietoikkuna.fi). Jatkuvasti ajantasaistuvat sähköiset maastotiedot ovat kaikkien ladattavissa Avoimien aineistojen tiedospalvelusta. Tietoja hyödyntävät useat kaupalliset palveluntarjoajat omissa tuotteissaan ja verkkosivuillaan.

Omien tuotantoprosessien sähköistämiseksi sekä asiakkaiden sähköistä asiointia varten Maanmittauslaitos on kehittämässä kahdensuuntaisen sähköisen asioinnin (2SASI-projekti) ratkaisuja, joiden käyttöönotto ajoittuu vuosille 2016-2017. Sähköisen asioinnin palveluportaaliassa asiakas voi hakea asiaansa liittyvät tiedot perusrekistereistä, saattaa asiansa vireille verkkopalvelussa, seurata asiansa tilaa ja etenemistä, esittää vaatimuksia ja mielipiteitä sekä toimittaa täydennyksiä ja vastaanottaa toimenpiteiden tuloksia verkon välityksellä siten, että sähköinen asiointi on luonteva asiointitapa. Toteutettava palveluportaali sisältää myös karttakäyttöliittymän, joka ohjaa asiakasta hänen oman asiansa hoidossa tai yleisessä tiedonhaussa. Ratkaisuihin hyödynnetään kansallista palveluarkkitehtuuria sekä valtionhallinnon yhteisiä sähköisen asioinnin tukipalveluja.

Kuva: 2SASI -kokonaisuus

Kirjaamisasioiden puolella on otettu käyttöön 1.11.2013 kiinteistökaupan sähköinen verkkopalvelu (KVP), jonka avulla on mahdollista tehdä kiinteistön luovutus sähköisesti ilman kaupanvahvistajaa. Palvelussa voi hoitaa kiinteistöasioita ja saada luovutuksen kohteena olevan kiinteistön kiinteistörekisteriotteet sekä lainhuuto- ja rasiustodistuksen. Kiinteistön kauppa, lahja tai muu luovutus (esim. vaihto) syntyy osapuolten sähköisellä allekirjoituksella ja lainhuuto tulee vireille ilman erillistä hakemusta. Palvelussa voi luovuttaa myös vuokraoikeuden ja hakea kiinnityksiä, sähköisen panttikirjan siirtoa sekä ilmoittaa kirjallisen panttikirjan haltijaa koskevasta muutoksesta. Tieto hakemuksesta kirjataan lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Palvelua jatkokehitetään vuosien 2016-2017 aikana yhteistyössä sidosryhmien ja palvelua käyttävien yksityisen sektorin toimijoiden kanssa. Palveluun liittyvää asiakirjarajapintapalvelua kehitetään edelleen vuosien 2016-2017 aikana yhteistyössä luottolaitosten, kiinteistövälittäjien ja palveluintegraattorien kanssa siten,

että asiakasjärjestelmissä luonnostellut kiinteistöluovutukset voidaan rekisteröidä viranomaisen hallinnoimaan järjestelmään tietoverkon välityksellä.

Sähköistä panttikirjaa koskevat maakaaren säännökset tulivat voimaan vuonna 2013. Kiinnitysten osalta sähköisten panttikirjojen käyttöönottoa edistetään esityksellä, jonka hallitus antoi eduskunnalle 18.2.2016. Uusista kiinnityksistä annettaisiin jatkossa panttikirjoja vain sähköisessä muodossa, ja kiinnityksiä muutettaessa vanhat kirjalliset panttikirjat muunnettaisiin sähköisiksi. Vanhoja kirjallisia panttikirjoja ei voisi enää vuodesta 2020 alkaen käyttää uuden luoton vakuutena. Luottoa haettaessa olisi haettava joko uusia kiinnityksiä, joista annetaan sähköiset panttikirjat, tai vanhojen kirjallisten panttikirjojen muuntamista sähköisiksi. Tämä uudistus muuttaa kiinnitysten käsittelyprosessin sähköiseksi.

Sähköisen asunto-osakerekisterin (ASREK) perustaminen on laaja poikkihallinnollinen yhteistyöhanke, josta hyötyvät useat tahot niin julkishallinnossa kuin yksityissektorillakin. Hanketta johtaa maa- ja metsätalousministeriö ja toteutuksesta vastaa Maanmittauslaitos. Sähköisellä asunto-osakerekisterillä tarkoitetaan uutta perusrekisteriä, jonka avulla voidaan rekisteröidä asunto-osakkeita koskevat tiedot ja omistajamerkinnot sähköisesti samaan tapaan kuin on tehty muille osakkeille jo vuodesta 1992 alkaen. Rekisteri tulee mahdollistamaan sähköisen asunto-osakkeiden omistuksen siirron ja panttauksen sekä monipuoliset asuntoihin ja yhtiöihin liittyvät tietopalvelut. Tulevan asunto-osakerekisterin ja Maanmittauslaitoksen tuottaman Kiinteistötietojärjestelmän välillä on vahva synergia. Palvelupisteverkon kannalta asunto-osakerekisterin toteuttamisella ei ole todennäköisesti vaikutuksia.

3.4 Henkilöstö

Maanmittauslaitoksen henkilöstö toimii pääosin pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Yhteensä Maanmittauslaitoksessa oli 1.2.2016 henkilöstöä 1832 (henkilötyövuosia vuonna 2015 oli 1810 htv). Henkilöstöstä 243 on Pasilassa. Pääosa henkilöstöstä on sijoitettu eri puolilla maata sijaitseviin palvelupisteisiin (liite 5). Pääkaupunkiseudulla on Pasilaan sijoitetun Maanmittauslaitoksen johdon ja keskushallinnon lisäksi pääosin tietohallinnon ja hallinnon henkilöstöä. Pasilan lisäksi pääkaupunkiseudulla on Paikkatietokeskuksen eli entisen Geodeettisen laitoksen henkilöstöä Kirkkonummen Masalassa ja Tietotekniikan palvelukeskuksen henkilöstöä Helsingin Vallilassa. Muilta osin henkilöstö on sijoitettuna muualle palvelupisteisiin.

PALVELUPISTEET

Alajärvi	11	Kuopio	42	Pori	40
Huittinen	12	Kuusamo	19	Porvoo	41
Hämeenlinna	77	Lahti	34	Rovaniemi	68
Iisalmi	12	Lapinjärvi	7	Saarijärvi	14
Ikaalinen	15	Lappeenranta	20	Salo	15
Ivalo	7	Lohja	39	Savonlinna	13
Jyväskylä	72	Maarianhamina	14	Seinäjoki	63
Joensuu	54	Mikkeli	50	Tampere	89
Kajaani	38	Nurmes	5	Tornio	16
Kemijärvi	5	Närpiö	8	Turku	118
Kokkola	36	Oulu	90	Vaasa	82
Kouvola	38	Pasila	248	Ylivieska	40

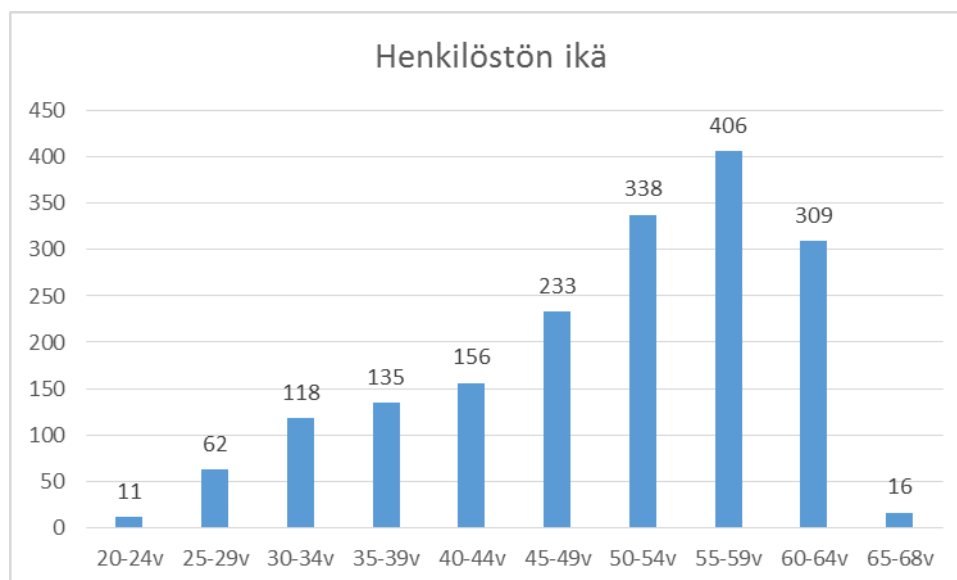
TOIMIPAIKAT

JKL/Oikokatu	35	Masala	102	Vallila	129
Lapinjärvi	7	Tampere Hippos	2		

Yhteensä 1832

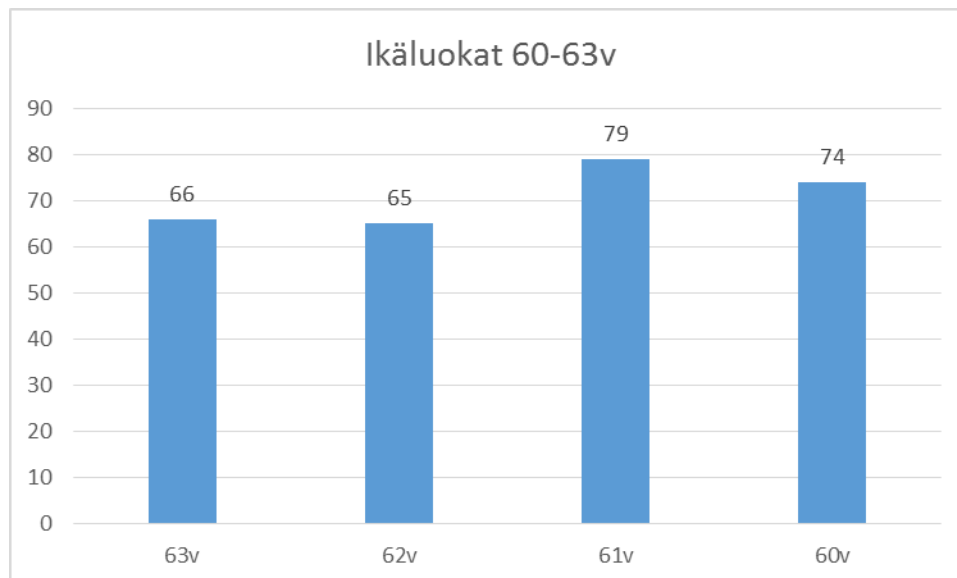
Kuva: MML:n henkilöstö palvelupisteittäin 1.2.2016 sisältäen toimipaikat.

Henkilöstömäärää on sopeutettu laskevaan määräraahakehykseen ja alenevaan tulorahoitukseen luonnollista poistumaa hyödyntäen. Korvaavaa rekrytointia ei ole viime vuosien aikana juurikaan tehty, jolloin henkilöstön keski-ikä on suhteellisen korkea (50,5 vuotta 2015). Tulevina vuosina strategian mukaisen osaamisen varmistaminen on kriittinen menestystekijä Maanmittauslaitokselle.

Kuva: Maanmittauslaitoksen ikäjakauma 1.2.2016

Maanmittauslaitoksesta tulee siirtymään eläkkeelle tulevina vuosina n. 65- 70 henkeä vuodessa.

Kuva: Ikäluokat 60 - 63 v. Maanmittauslaitoksessa 1.2.2016

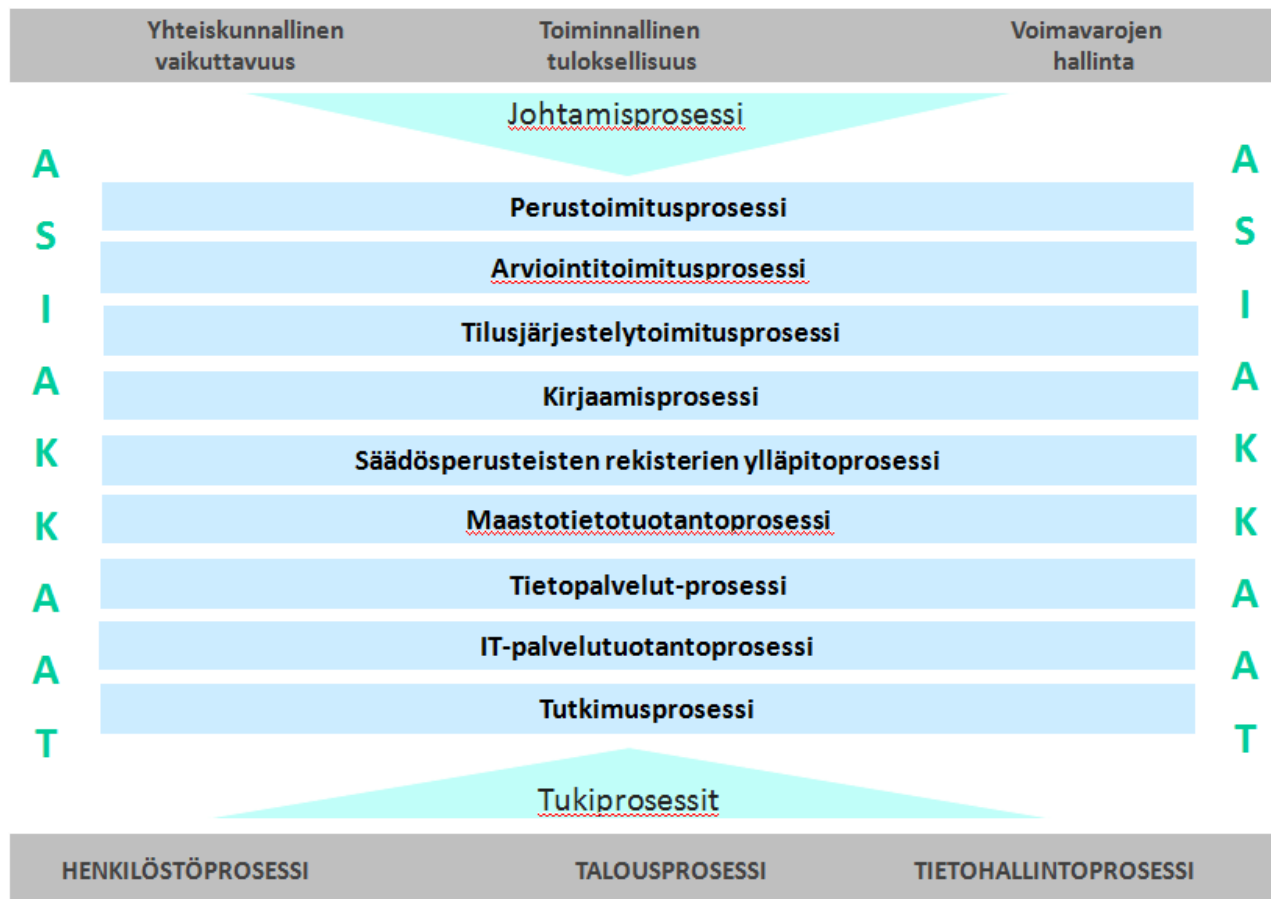
4 Palvelupisteverkon kehittäminen toiminnan ja prosessien näkökulmasta

4.1 Toiminnasta yleisesti

Maanmittauslaitos tekee erilaisia maanmittaustoimituksia kuten esimerkiksi lohkomisia ja tilusjärjestelyjä sekä tuottaa kartta-aineistoja ja edistää niiden yhteiskäyttöä. Maanmittauslaitos turvaa maanomistuksen ja luototusjärjestelmän ylläpitämällä kiinteistöjen lainhuutoja ja kiinnityksiä sekä muita kiinteistöjen tietoja rekistereissään. Keskeisiä tehtäviä ovat myös paikkatiedon tutkimus ja soveltaminen sekä tietojärjestelmien kehittämistehtävät.

Maanmittauslaitosta johtaa pääjohtaja. Organisaatio koostuu keskushallinnosta sekä neljästä toimintayksiköstä, jotka ovat Tuotanto, Yleishallinto, Tietotekniikan palvelukeskus ja Paikkatietokeskus. Maanmittauslaitoksen toiminta on organisoitu 9 ydinprosessiin ja niitä ohjaaviin johtamisprosesseihin sekä tukeviin tukiprosesseihin.

Prosessikartta 1.1.2015

Maanmittauslaitoksen prosessikartta 1.1.2015

4.2 Tuotanto

Valtakunnallisen tuotantotoimintayksikön (tuotannon) tehtävänä on huolehtia kiinteistönmuodostamis- ja tilusjärjestelytoiminnasta, huolehtia kiinteistötietojärjestelmän perustamisesta, hallinnosta, ylläpitämisestä, tietopalvelusta ja järjestelmän kehittämisestä sekä kiinteistöjä koskevien rekisterien pitämisestä. Lisäksi tuotanto huolehtii kiinteistöjä koskevista kirjaamisasioista sekä lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin pitämisestä. Edelleen tuotanto huolehtii yleisistä kartastotöistä sekä maastotietoja ja ilmakuvia koskevan valtakunnallisen maastotietojärjestelmän pitämisestä ja edistää tarkoituksenmukaista kartoitusta ja kartantuotantoa sekä luovuttaa, julkaisee ja jakaa karttatietoja sekä toimialan muita tietoja.

Tuotantotoimintayksikköä johtaa ylijohtaja. Tuotannosta vastaavat seitsemän tulosityksikköä, jotka ovat perustoimitukset, arviointitoimitukset, tilusjärjestelyt, kirjaamisasiat, rekisterit, maastotiedot ja tietopalvelut. Tulosityksiköt ovat samalla myös ydinprosesseja. Tulosityksiköitä johtavat tulosityksiköiden johtajat. Tulosityksiköt jakaantuvat maantieteellisiin vastuualueisiin.

Tuotannossa työskentelee yhteensä 1268 henkeä (tilanne 1.2.2016) kaikissa palvelupisteissä.

4.2.1 Toimitustuotannon prosessit (PETO, ARTO ja TJ)

Perustoimitusprosessi - PETO

PETO-prosessi vastaa perustoimitustuotannosta koko maassa. Perustoimituksia ovat mm. lohkominen, yksityistietoimitus ja rajankäynti. Toimintaa johtaa tulosityksikön johtaja (prosessinomistaja), jonka alaisuudessa toimii kahdeksan prosessipäällikköä. Kukin prosessipäällikkö vastaa tuotannosta vastuualueellaan.

Prosessissa työskentelee yhteensä 329 henkeä (1.2.2016 tilanne) kaikissa Maanmittauslaitoksen palvelupisteissä.

Perustoimitusten osalta palvelupisteverkkoa ei voi supistaa liian harvaksi toimitusmatkojen pituuden vuoksi. Palvelupisteiden määrää voidaan vähentää nykyisestä, koska maastossa käymisen tarve vähenee prosessin ja sähköisten palvelujen kehittyessä, mutta ei poistu kokonaan. Kokemusten mukaan parhaisiin tuloksiin on päästy niin, että yhden työpäivän aikana pystyttäisiin aamupäivällä tekemään kahden toimituksen maastotyöt sekä pitämään tarvittaessa toimituskokous ja laatimaan iltapäivällä asiakirjat valmiiksi. Monipaikkainen työn teon malli ja myös etätyömahdollisuudet auttavat työpäivän suunnittelua ja tehtävien järjestelyä.

Arviointitoimitusprosessi - ARTO

ARTO-prosessiin kuuluvat toimitukset, joiden pääsisältönä on kiinteistöarviointi ja korvausten määrääminen. Prosessiin kuuluvia toimituksia ovat esimerkiksi maantie- ja rata-toimitukset, lunastustoimitukset ja halkomiset. Toimintaa johtaa tulosityksikön johtaja (prosessinomistaja), jonka alaisuudessa toimii kuusi prosessipäällikköä. Kukin prosessipäällikkö vastaa tuotannosta vastuualueellaan.

Prosessissa työskentelee yhteensä 212 henkeä (1.2.2016 tilanne) 33 palvelupisteessä.

ARTO -prosessissa on tehtävä maastotyöt ja katselmukset paikan päällä lähitulevaisuudessaakin. Palvelupisteverkon näkökulmasta tämä tarkoittaa, että ARTO -prosessin henkilöstöä tulee olla eri osissa maata. Asiakkaiden kannalta ei ole välttämätöntä, että jokaisessa palvelupisteessä on ARTO -henkilöstöä. Toimitusten kysyntä määrää osaamisen sijainnin ja määrän. Henkilöstön vähentyessä osaamisen ylläpito ja kollegiaalinen tuki vaativissa asioissa toimii paremmin silloin, kun toimintaa on harvemmissa palvelupisteissä.

Toisaalta sähköinen asiointi ja erityisesti sähköinen MML:n sisäinen kommunikointi mahdollistaa sen, että henkilöitä voi olla vapaasti sijoitettuna palvelupisteissä. Tällä hetkellä on mahdollista, että ARTO -toimituksen kartoitus- ja muut avustavat työt voi hyvin tehdä eri paikkakunnalla kuin missä toimitusinsinööri sijaitsee. Tulevaisuudessa vaativia toimituksia tekeviä toimitusinsinöörejä voi olla vähemmän ja vain isommissa palvelupisteissä. Heitä avustavia kartoittajia voi olla siellä, missä tehtävätkin sijaitsevat. Tällainen kehitys tukee tuottavuuden parantamista, kun siihen kytketään toimiva prosessien välinen yhteistyö.

Tilusjärjestelyprosessi - TJ

TJ-prosessi vastaa tilusjärjestelytoiminnasta. Prosessiin kuuluvia toimituksia ovat esimerkiksi uusjaot, hankeuusjaot, alueelliset tietoitukset, yhteismetsän perustamiset ja vesi-alueiden yhdistämiset. Toimintaa johtaa tulosityksikön johtaja (prosessinomistaja), jonka alaisuudessa toimii kolme prosessipäällikköä. Kukin prosessipäällikkö vastaa tuotannosta vastuualueellaan.

Prosessissa työskentelee yhteensä 57 henkeä (1.2.2016 tilanne) 12 palvelupisteessä.

Tilusjärjestelyn osalta palvelupisteverkolla ei ole ratkaisevaa vaikutusta toimintaan. Asiakaskontaktit hoidetaan sähköisesti, puhelimitse tai asiakkaiden luona. Sidosryhmät ovat aluetasolla tärkeitä, mutta sidosryhmäsuhteiden hoitamiseen löytyy joustavat ratkaisut. TJ-tulosityksikön työskentelyssä korostuu tiimityö, mutta monipaikkaista työnteon mallia hyödynnetään varsin laajasti etenkin toimitusinsinöörien toimesta.

Tilusjärjestelyissä on syntynyt vahvaa osaamista Seinäjoen, Vaasan, Kokkolan, Ylivieskan ja Oulun palvelupisteisiin ja tämä puoltaisi näiden paikkakuntien aseman säilyttämistä vähintään paikkakuntana, jossa on Maanmittauslaitoksen toimitilat. Nämä palvelupisteet eivät poissulje toisiaan, vaan monipaikkainen työ mahdollistaa myös keskittämistä. Edellä mainitut paikkakunnat ovat tilusjärjestelyjen osalta lähivuosina ne paikkakunnat, johon keskeinen osaaminen on keskittynyt. Osaamisen määrä ja keskittämisen tarve syntyy toiminnasta ja järjestelyjen kysynnästä. Tällöin palvelupisteverkolla ei ole suurta merkitystä.

Sähköinen asiointi ei poista toimitustuotannon osalta tarvetta pitää toimituskokouksia tai katselmuksia toimituksen kohdealueilla. Tilusjärjestelyssä samaa hanketta tehdään 1-3 henkilön toimesta ja siksi näiden henkilöiden tulee toimia samalta "sijoituspaikkakunnalta".

4.2.2 Säädösperusteisten rekistereiden ylläpitoprosessi - RETI

RETI-prosessi vastaa kiinteistörekisterin, kiinteistöjen kauppahintarekisterin, yksityistierekisterin ja kaupanvahvistajarekisterin ylläpidosta. Lisäksi prosessi osallistuu väestötietojärjestelmän rakennustunnuksen ylläpitoon.

Toimintaa johtaa tulosityksikön johtaja (prosessinomistaja), jonka alaisuudessa toimii viisi prosessipäällikköä. Kiinteistörekisterin pitämisestä ja perusparannuksesta vastaa neljä prosessipäällikköä. Keskitetyistä tehtävistä vastaa yksi prosessipäällikkö.

Prosessissa työskentelee yhteensä 140 henkeä (1.2.2016 tilanne) 26 palvelupisteessä.

PETO ja ARTO -prosessit tekevät RETI -prosessille erittäin laajaa perusparannustyötä lähinnä maastokauden ulkopuolella. Työ on pääasiassa kiinteistörekisterissä olevien tieoikeuksien perusparantamista käyttöoikeusyksiköiksi, minkä jälkeen tien sijainti ja siihen oikeutetut ja rasitetut kiinteistöt näkyvät suoraan kiinteistörekisteristä. Perusparannettu kiinteistörekisteri tulee tehostamaan tuotantoa olennaisesti sekä avaamaan uusia mahdollisuuksia sähköisessä asiointissa. Palvelupisteverkon kannalta perusparannustyöllä ei ole erityisiä vaatimuksia.

RETI-prosessissa pienet palvelupisteet ovat ongelmallisia sekä töiden järjestelyn ja ohjaamisen että osaamisen jakamisen näkökulmista. Keskisuuret ja isot palvelupisteet ovat

prosessin kannalta toimivimpia. Kun mikrofilmeillä oleva aineisto on skannattu seuraavien vuosien aikana ja koko Suomen aineisto on käytössä valtakunnallisesti, prosessin tehtävien hoito on mahdollista mistä palvelupisteestä tahansa.

4.2.3 Maastotietojen tuotanto - MARA

MARA-prosessi vastaa maastotietokannan ajantasaistuksesta, maastotietokannasta tehtävistä digitaalisista ja graafisista vakiotuotteista, ilmakuvauus- ja laserkeilaustuotannosta, korkeusmallin tuotannosta sekä kiintopistemittauksista.

Toimintaa johtaa tulosityksikön johtaja (prosessinomistaja), jonka alaisuudessa toimii viisi prosessipäällikköä. Ilmakuvauus ja laserkeilaus sekä niihin liittyvät tehtävät on keskitetty ja vastuutettu yhdelle prosessipäällikölle. Maastotietojen ajantasaistuksesta vastaa kolme prosessipäällikköä vastuualueillaan. Maastotietokannan vakiotuotteiden tekeminen on vastuutettu yhdelle prosessipäällikölle.

Prosessissa työskentelee yhteensä 187 henkeä (1.2.2016 tilanne) 17 palvelupisteessä.

MARA -prosessin toimintojen jakautuminen nykyisessä laajuudessa palvelupisteisiin on enimmäismäärä. Luonnollisen poistuman vuoksi on huolehdittava siitä, ettei mikään palvelupiste jää liian pienen henkilöstömäärän varaan. Se olisi osaamisen, yhtenäisten toimintatapojen ja tuottavuuden kehittämisen kannalta huonoin vaihtoehto. Keskittäminen nykyistä harvempiin palvelupisteisiin on tehtävien hoidon kannalta mahdollista, mutta ei välttämätöntä. Monipaikkainen työnteon malli on käytössä, mutta mallissa tarvitaan joku palvelupiste ”tukikohtana” ja nykyiset palvelupisteet riittävät. Maastotöitä on tehtävä jatkossakin jonkin verran ja tietyn tasoinen paikallistuntemus on eduksi. Osaa MARA -tehtävistä ei voi tehdä monipaikkaisesti nykyteknologialla (ESPA-työasemat).

4.2.4 Kirjaamisasiat - KIR

KIR-prosessi vastaa kiinteistöjen kirjaamisasioiden ratkaisutoiminnasta sekä lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin ylläpitämisestä ja perusparantamisesta.

Toimintaa johtaa tulosityksikön johtaja (prosessinomistaja), jonka alaisuudessa toimii viisi prosessipäällikköä. Kirjaamisasioiden ratkaisutoiminnasta vastaavat pääosin neljä prosessipäällikköä. Vaativien kirjaamisasioiden ratkaisutoiminnasta koko valtakunnassa vastaa lisäksi yksi prosessipäällikkö. Em. prosessipäälliköistä yksi vastaa lisäksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin ylläpitämisestä ja perusparannuksesta, yksi vastaa vireillelailtosta ja skannaamisesta ja yksi vastaa ruotsinkielisistä asioista.

Prosessissa työskentelee yhteensä 212 henkeä (1.2.2016 tilanne) 35 palvelupisteessä.

Valtakunnallisen toimintamallin vuoksi kirjaamisasioiden osalta ei ole enää tarvetta laajalle palvelupisteverkostolle. Asiat voidaan käsitellä ja ratkaista missä päin tahansa Suomessa ja toiminta ei edellytä paikallistuntemusta. Tulevaisuudessa henkilökohtaisen asiointipalvelun tarve vähenee jatkuvasti sähköisten palvelujen ja prosessin kehittämisen johdosta. Asioiden käsittely voidaan hoitaa teoriassa yhdessä paikassa. Kirjaamisasioita voi myös hoitaa etätyönä. Kirjaamisprosessi on helpompi saada toimimaan halutulla tavalla vähemmissä yksiköissä. Nykyisenkaltaista kustannusrakennetta kirjaamisasioiden asiakkaita varten ei ole tarpeen ylläpitää.

4.2.5 Tietopalvelut - TIETO

TIETO-prosessi vastaa Maanmittauslaitoksen ulkoisille asiakkaille tarjottavasta tietopalvelusta. Toimintaa johtaa tulosityksikön johtaja (prosessinomistaja), jonka alaisuudessa toimii viisi prosessipäällikköä. Asiakaspalvelun järjestämisestä vastaa neljä prosessipäällikköä vastuualueillaan 35 palvelupisteessä eri puolilla maata. Verkkotietopalvelut, digitaaliset tietoluovutukset, tietopalvelusopimusten laadinta suurasiakkaiden kanssa ja asiakaspalvelun toimintakonseptin kehittäminen on keskitetty yhdelle prosessipäällikölle. Kukin prosessipäällikkö vastaa omalla alueellaan ruotsinkielisestä palvelusta.

Prosessissa työskentelee yhteensä 120 henkeä (1.2.2016 tilanne) 35 palvelupisteessä.

Asiakaspalvelussa siirryttiin v. 2014 alusta yhtenäiseen valtakunnalliseen toimintamalliin. Tiskiasioinnin toimintatavat on vakioitu, millä tähdätään yhtenäiseen palvelutasoon sekä muille toimintaprosesseille aiheutetun häiriön minimointiin. Puhelinnumeroita on kaksi, yksi suomenkielinen ja yksi ruotsinkielinen. Puhelimeen vastaaminen hoidetaan virtuaali-tiimeissä, joiden jäsenet sijaitsevat eri puolilla maata. Kaikki kontaktit ja työt kirjataan työjonoon (Request Tracker), josta niitä purkavat myös eri puolilla maata sijaitsevat asiakaspalvelusihteerit. Työn tekeminen ei ole enää samalla tavalla aikaan ja paikkaan sidottua kuten se oli aiemmin.

Nykyinen palvelupisteverkko on TIETO-prosessin näkökulmasta liian kattava. Pienille paikkakunnille ei henkilökohtaisen palvelutiskin asiakkaita riitä, ja päivystämisen sekä sijaistusten järjestäminen on hankalaa ja johtaa tehottomuuteen. Osaamisen kehittäminen ja ylläpito on huomattavasti helpompaa isommissa palvelupisteissä, joissa joka tapauksessa tarvitaan enemmän kuin 1-2 asiakaspalvelusihteeriä.

TIETO-prosessin tulojen kertymään palvelupisteverkolla on jonkin verran vaikutusta. Prosessissa pääosa tuloista tulee verkkopalveluista ja jatkossa sähköisen asioinnin merkitys kasvaa entisestään. Palvelupisteiden asiakaskontaktien määrä tippui 8,2 % verrattaessa vuotta 2015 vuoteen 2014.

4.3 IT-palvelutuotanto

IT-palvelutuotanto on keskitetty Maanmittauslaitoksessa valtakunnallisena toimintayksikönä toimivaan tietotekniikkapalvelukeskukseen (Mitpa). Keskus vastaa Maanmittauslaitoksen tietohallinnon tukiprosessista ja IT-palvelutuotannon ydinprosessista. Keskus tuottaa IT-palveluita maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan virastoille ja laitoksille sekä julkisia tehtäviä hoitaville organisaatioille. Tietotekniikkapalvelukeskus vastaa lisäksi Maanmittauslaitoksen tietojärjestelmistä, tietohallinnosta, laitostasoisten kehittämishankkeiden toteuttamisesta sekä tuotannon tukipalveluista.

Tietotekniikkapalvelukeskusta johtaa ylikjohtaja. Tietotekniikkapalvelukeskuksessa on neljä tulosityksikköä, jotka ovat asiakasratkaisut, teknologiaratkaisut, ICT-tuotantopalvelut ja sovelluspalvelut. Tulosityksiköitä johtavat tulosityksiköiden johtajat.

Palvelupisteverkolla ei ole merkitystä keskuksen palveluihin. Henkilöstöä on 300 henkeä (tilanne 1.2.2016) sijoitettuna 18 eri palvelupisteeseen. Suurimmat keskittymät ovat Pasila, Jyväskylä ja entisen Tiken tilat Vallilassa. Vallilan toiminnot ja henkilöstö siirretään Pasilaan vuosina 2016 - 2017. Valtorin tuottamien palvelujen osalta palvelupisteiden määrän vähentäminen todennäköisesti yksinkertaistaa joitakin palveluprosesseja, jotka edellyttävät ainakin tällä hetkellä osin paikanpäällä käyntiä. Keskuksessa hyödynnetään

monipaikkaisen työn mallia ja tehtävät eivät ole sidottu alueisiin. Myöskään tuotannon alueellinen sijainti ei vaikuta keskuksen palvelutuotantoon.

Tietohallinnon näkökulmasta laaja toimipisteverkko aiheuttaa lähinnä perustietotekniikan ja infran kustannuksia ja myös toimitilaturvallisuuden toteuttamiseen lisäkustannuksia. Myös tietojärjestelmien käyttöönotoissa/koulutuskierroksissa pienempi määrä paikkakuntia tuottaa kustannushyötyjä.

4.4 Tutkimus

Tutkimustoimintaa (tutkimusprosessia) johdetaan paikkatietokeskuksessa, joka on yksi valtakunnallisista toimintayksiköistä. Paikkatietokeskusta johtaa ylijohtaja. Paikkatietokeskuksessa on neljä tutkimusosastoa: geodesia ja geodynamiikka, geoinformatiikka ja kartografia, kaukokartoitus ja fotogrammetria sekä navigointi ja paikannus. Paikkatietokeskuksessa on lisäksi paikkatietoinfrastruktuurin palvelujen osasto. Osastoja johtavat osaston johtajat.

Paikkatietokeskuksen tehtävänä on harjoittaa paikkatietoalan tieteellistä tutkimusta, julkaista tietoja tutkimustensa tuloksista ja edistää niiden hyväksikäyttöä sekä antaa Paikkatietokeskuksen toimialaan kuuluvia asiantuntijalausuntoja. Tehtäviin kuuluu myös huolehtia geodeettisesta, fotogrammetrisesta, laserkeilaukseen liittyvästä ja muusta paikkatietojen metrologiasta sekä kehittää geodesian, paikkatietotekniikan, paikannuksen ja kaukokartoituksen menetelmiä ja laitteita sekä edistää näiden käyttöönottoa. Lisäksi Paikkatietokeskus suorittaa valtakunnalliset geodeettiset perusmittaukset, ylläpitää geodeettisten ja fotogrammetristen mittausten mittanormaaleja sekä toimii pituuden ja putoamiskiihtyvyyden kansallisena mittanormaallaboratoriona. Paikkatietokeskus myös tukee paikkatietoinfrastruktuurin ylläpitoa ja kehittämistä.

Paikkatietokeskus sijaitsee pääosin Masalassa entisen Geodeettisen laitoksen toimitiloissa. Henkilöstöä on 110 (tilanne 1.2.2016). Paikkatietokeskuksen toiminnan ja tutkimustehtävien näkökulmasta palvelupisteverkolla ei ole merkitystä. Tutkimus ei myöskään edellytä tehtävien alueellista sijoittamista. Tutkijoiden sijoittuminen palvelupisteisiin on ollut lähtökohtaisesti enemmän työntekijäaloitteista kuin työnantajan tarpeista syntynyttä. Varsinaista tutkimustoimintaa ei ole järkevää hajauttaa jatkuvaluonteisesti mutta tilapäiset järjestelyt voivat olla mahdollisia.

Tulevaisuudessa paikkatietokeskus etsii vaihtoehtoisia toimitiloja pääkaupunkiseudulta johtuen Masalassa esille tulleista toimitilaongelmista.

4.5 Yleishallinto

Yleishallintoyksikön (yleishallinnon) tehtävänä on huolehtia Maanmittauslaitoksen henkilöstöjohtamisen tuesta, henkilöstöhallinnosta, toimitilapalveluista, talousjohtamisen tuesta, taloushallinnosta, rahoituksen tukipalveluista, oikeudellisista asioista ja viestinnästä. Yleishallinto vastaa myös laitostasoisesta työsuojeluasioiden johtamisesta sekä osaltaan laitosturvallisuudesta.

Yleishallintoyksikköä johtaa hallintojohtaja. Yleishallintoyksikössä on yksi tulosityksikkö, joka on henkilöstö- ja talouspalvelut. Tulosityksikköä johtaa tulosityksikön johtaja. Suoraan hallintojohtajan alaisuudessa toimivat lisäksi oikeuspalvelujen ja viestinnän vastuualueet.

Yleishallinnon henkilöstöä on 109 henkeä 17 eri palvelupisteessä. Useissa palvelupisteissä on vain 1-3 henkilöä (13 palvelupistettä). Hallinnon tehtävät eivät ole sidottu alueeseen tai tiettyihin palvelupisteisiin. Lähtökohta on, että tehtävien hoito ei edellytä alueellista sijoittelua. Toimitilapalveluiden osalta tulee olla henkilökuntaa isoissa palvelupisteissä, mutta ei muualla. Nykyinen henkilöstön sijoittuminen yleishallinnossa lähes 20 toimipisteeseen ei ole toiminnallisesti perusteltu. Palvelupisteiden sujuvan arjen, sijaistusten, esimiestyön ja prosessien sujuvuuden varmistamiseksi pienempi palvelupisteverkko olisi tehokkaampi.

4.6 Keskushallinto

Keskushallinnon tehtävänä on johtaa ja kehittää Maanmittauslaitoksen toimintaa ja vastata laitossytenäisyydestä. Keskushallinto vastaa lisäksi oikeudellisten asioiden, viestinnän, kansainvälisten asioiden ja tutkimustoiminnan johtamisesta sekä sisäisestä tarkastuksesta. Keskushallinto huolehtii myös muista tehtävistä, jotka erikseen säädetään tai maa- ja metsätalousministeriö määrää sen suoritettaviksi.

Keskushallinnossa työskentelee pääjohtajan lisäksi 11 henkeä (1.2.2016 tilanne) ja se sijaitsee Helsingissä.

5 Selvitysmiehen esitys

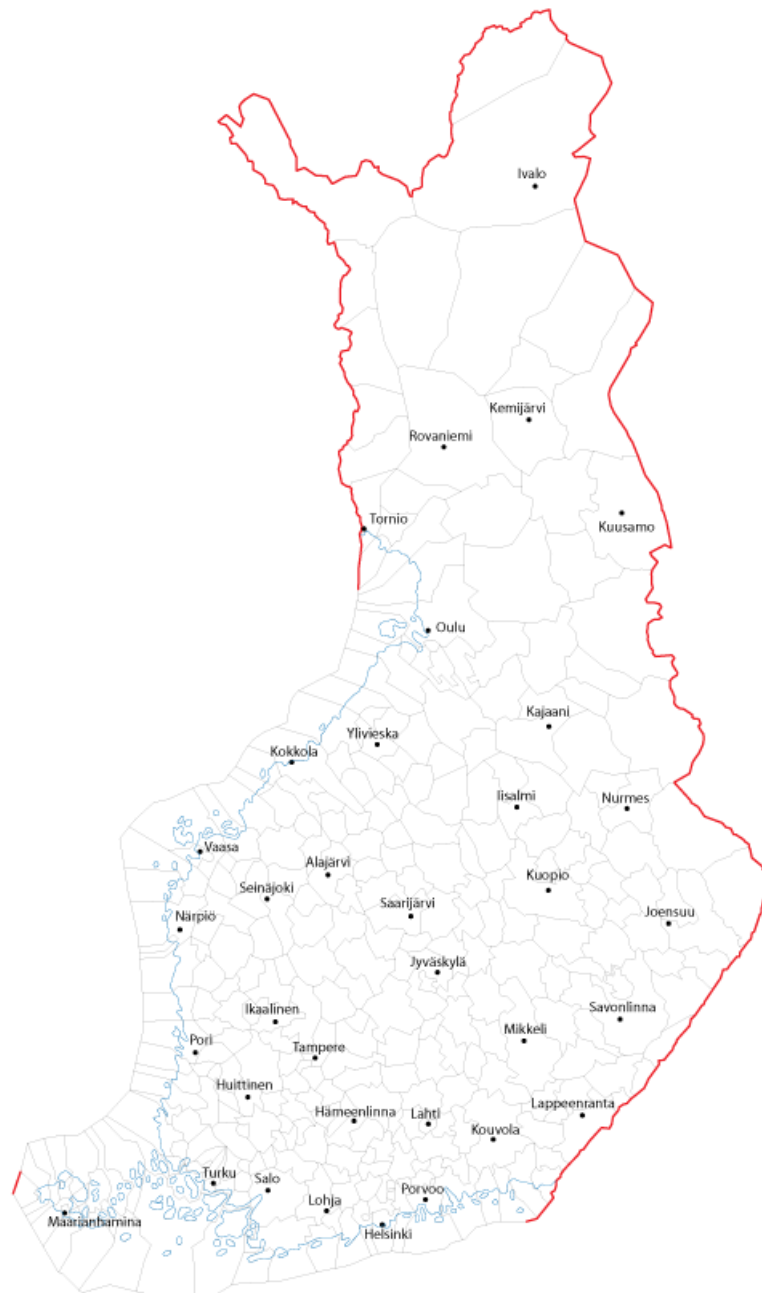
5.1 Esitettävät vaihtoehdot

Asettamiskirjan mukaan selvitysmiehen tulee tehdä perusteltu ehdotus (sisältäen kehittämis ehdotukset) palvelupisterakenteesta 1.1.2017 eteenpäin. Ministeriö on tarkentanut toimeksiantoa siten, että selvitysmies voi tehdä useamman vaihtoehtoisen ehdotuksen palvelupisterakenteesta.

Selvitysmies on selvittänyt seuraavia Maanmittauslaitoksen palvelupisterakenteen vaihtoehtoja:

A) Nykyinen palvelupisteverkko

Vaihtoehdon mukaan olemassa oleva palvelupisteverkko jatkaa nykyisessä laajuudessa.

Vaihtoehtoa puoltavat seikat:

Nykyiset palvelupisteet kattavat koko maan ja palvelujen saatavuuden näkökulmasta verkko on riittävä. Nykyisillä palvelupisteillä on pystytty toteuttamaan Maanmittauslaitoksen vuonna 2014 käyttöönotettu valtakunnallinen toimintamalli.

Sähköisen asioinnin palvelujen sekä muiden palvelukanavien osalta kehitystyö on kesken, jolloin nykyisen laajuista palvelupisteverkkoa tarvitaan toistaiseksi. Asiakkaiden osalta asiointimatkat eivät kasva nykyisestä. Toisaalta toimitustuotannon toimitusmatkat ja matkakustannusten korvaukset eivät myöskään kasva nykyisestä.

Vaihtoehto tukee myös paikallista yhteistyötä kuntien kiinteistötoimien kanssa. Kustannussäästöjä voidaan hakea toimitilojen käyttöä tehostamalla, etätyötä ja monipaikkaisen työteon mallia hyödyntämällä. Lisäksi henkilöstökustannuksia voi karsia luonnollista poistumaa hyödyntämällä ja tehtäviä uudelleen järjestämällä sekä henkilöstön osaamista kehittämällä.

Vaihtoehdon kielteiset näkökulmat:

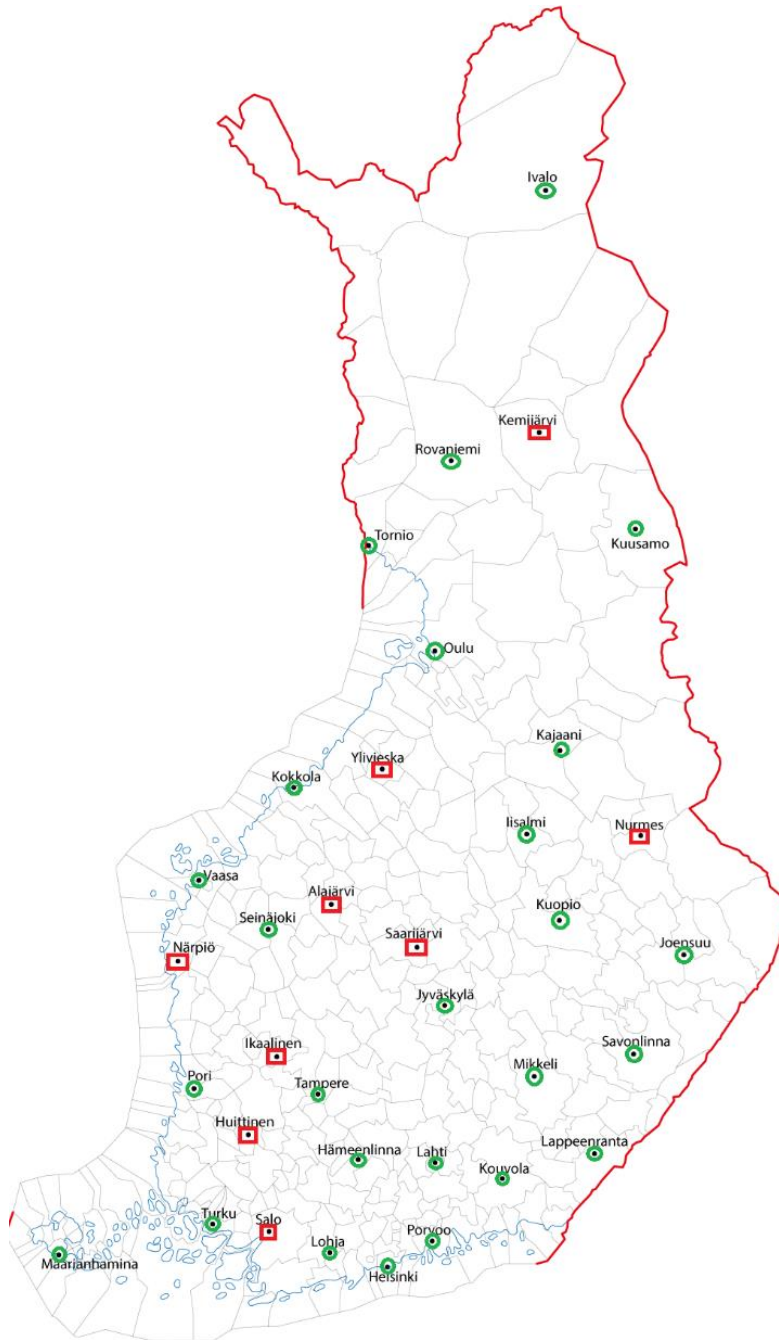
Nykyinen palvelupisteverkko ei tue tai nopeuta toiminnan kehittämistä ja sähköisen asiainnin ratkaisujen käyttöönottoa. Nykyinen palvelupisteverkko on syntynyt manuaalisen tiedonkäsittelyn aikakautena 1970-luvulla. Vaarana on, että nykyinen toimintamalli jää edelleen vallitsevaksi ja prosessien tai toimintatapojen uudistaminen jää hitaammaksi. Myös yleishallinnon, välillisten ja infrakustannusten säästöjä ei synny laajassa palvelupisteverkossa.

Nykyisessä palvelupisteverkossa osaamisen jakaminen ei ole myöskään yhtä tehokasta kuin tiiviimmässä mallissa. Lisäksi esimiestyön osalta henkilöstön kehittäminen, töiden ja tehtävien järjestely, sijaisuuksien järjestely ja perehdyttäminen ovat hankalampia järjestää.

On kiistatta nähtävissä, että tämä olisi tilapäinen ratkaisu, jolloin lähitulevaisuudessa on kuitenkin palattava palvelupisteverkon laajuuteen toiminnan ja prosessien kehittyessä ja digitalisaation edetessä.

Vaihtoehdon kustannusvaikutuksia ei ole mahdollista laskea. Kustannussäästöt nykyiseen kustannustasoon verrattuna syntyvät toimitilojen kehittämisestä ja henkilöstömäärän vähenemisestä luonnollisen poistuman kautta. Nämä säästöt tulisivat joka tapauksessa ilman palvelupisteverkon kehittämistä.

B) Tuotanto-orientoitunut malli

Kartta, jossa vihreällä ympyrällä merkittyjen palvelupisteiden aukioloaikoja tarkistetaan vastaamaan nykyisiä ja ennakoitavia asiointimääriä. Punaisella neliöllä merkittyjen palvelupisteiden asiakaspalvelutoiminnot lakkautetaan.

Vaihtoehdon mukaan kaikkien palvelupisteiden aukioloaikoja tarkistetaan vastaamaan nykyisiä ja ennakoitavia asiointimääriä ja samalla huomioidaan sähköisen asioinnin käyttöönoton ja prosessien muun kehittämisen vaikutukset.

Alle 9 asiakaskäyntiä/aukiolopäivä (vuoden 2015 tilastojen mukaan) palvelupisteiden asiakaspalvelutoiminto lakkautetaan. Näitä palvelupisteitä ovat: Alajärvi, Huittinen, Ikaalinen, Kemijärvi, Nurmes, Närpiö, Saarijärvi, Salo ja Ylivieska.

Lisäksi tarkistetaan muiden palvelupisteiden aukioloaikoja ja tarvittaessa lyhennetään aukioloaikoja niissä palvelupisteissä, joissa käy alle 15 asiakasta/aukiolopäivä.

Palvelupisteitä ei lakkauteta tässä yhteydessä, vaan aukioloaikoja muutetaan prosessien ja toiminnan näkökulma huomioiden. Asiakaskäynnit palvelupisteissä ovat vähentyneet 8,2 %:ia 2015 verrattuna vuoteen 2014. Asiakaskäynnit tulevat vähenemään merkittävästi jatkossakin, koska asiointi siirtyy sähköisiin kanaviin ja toisaalta prosesseja kehitetään niin, että asiointitarpeet vähenevät (esim. kirjaamisasioissa lainhuutojen automaattinen vireilletulo, sähköiset hakemuslomakkeet ja kiinnityksissä sähköinen panttikirja).

Kirjaamisasioiden osalta on luonnollisesti huolehdittava, että päivän aikana jätetyt kirjaimishakemukset tulevat vireille hakemusten jättöpäivänä eli oikea-aikaisesti. Tämä voidaan varmistaa ilman henkilökohtaista tiskiasiointimahdollisuutta. Myöskin toimitustuotannon puolella tiskiasiointi on vähenemässä entisestään.

Toimitustuotannon prosesseja pyritään kehittämään sähköiseen suuntaan sekä vähentämään asianosaisten osallistumista prosessiin (esim. kokouksettomien toimitusten lisääminen, kansliapäätösten antaminen, sähköisen asiointikanavan hyödyntäminen toimitusten vireillelaittoon, tiedusteluihin, kuulemiseen ja ratkaisujen antamiseen).

Maanmittauslaitoksessa on myös käytössä valtakunnallinen puhelinpalvelu ja sähköpostiasiointi. Lisäksi videoneuvotteluyhteyksien ja julkisen hallinnon yhteispalvelupisteiden hyödyntäminen on kehitteillä. Tarvittaessa asiakaspalvelussa on mahdollista hyödyntää ajanvarausta, jolloin asiakas saa henkilökohtaista palvelua etukäteen sovittuna ajankohdana kaikissa palvelupisteissä.

Valtion virastojen aukioloajoista säädetään asetuksella (332/1994). Asetuksen 1 §:ssä säädetään, että virastot ovat auki arkipäivinä klo 8.00 - 16.15. Jos asiakaspalvelutehtävistä tai muusta erityisestä syystä ilmenee tarve poiketa 1 §:ssä säädetystä aukioloajasta, virasto tai osa virastoa saadaan asetuksen 2 §:n nojalla avata viimeistään klo 9.00 ja sulkea viimeistään klo 20.00. Lisäksi asetuksen 3 §:n nojalla on mahdollista, että virasto tai osa siitä voidaan pitää suljettuna tilapäisesti myös arkisin tai osan aikaa.

Aukioloaikojen rajoittamisen edellytyksenä on, että sitä koskeva viraston päätös perusteluineen lähetetään tiedoksi Maanmittauslaitoksen kysymyksessä ollessa maa- ja metsätalousministeriölle ennen päätöksen voimaantuloa. Ministeriöllä on oikeus asetuksen 3 §:n nojalla muuttaa viraston tekemää päätöstä.

Maanmittauslaitoksesta annetun lain 3 §:ssä säädetään, että Helsingissä sijaitsevan keskushallinnon alaisia toimintayksiköjä ovat tuotanto, tietotekniikkapalvelukeskus, paikkatietokeskus ja yleishallinto. Näiden kaikkien toimialue on valtakunnallinen. Maanmittauslaitoksen palvelupisteistä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (1119/2013). Ahvenanmaalla on oma palvelupiste. Maanmittauslaitoksen toimintayksiköillä ei ole alueellisesti rajattuja toimialueita, vaan kaikilla on valtakunnallinen toimivalta.

Maanmittauslaitoksesta annetun lain 11 §:ssä säädetään, että tarkempia säännöksiä henkilöstöstä, henkilöstön tehtävistä, virkojen kelpoisuusvaatimuksista ja virkojen täyttämisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Edelleen lain 5 §:n nojalla Maanmittauslaitoksen työjärjestyksessä annetaan tarkemmat määräykset Maanmittauslaitoksen organisaatiosta, tehtävistä ja niiden järjestämisestä. Työjärjestyksessä annetaan myös tarkempia määräyksiä yksikön sisäisestä organisaatiosta, tehtävistä ja niiden järjestämisestä.

Valtion virastojen aukioloaika-asetukseen sisältyvä virasto-käsite koskee Maanmittauslaitoksen osalta maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäviä palvelupisteitä. Asetuksesta johdettavan tulkinnan mukaan Maanmittauslaitoksen palvelupisteiden palveluajat on pyrittävä järjestämään palvelutarpeen ja paikallisen palvelukyvyn mukaan taroituksenmukaisella tavalla. Palvelupisteiden aukioloajat voivat siten vaihdella, kuten on ollut voimassa vuoden 2014 aukioloaikauudistuksen jälkeen. Myöskään palvelupisteen aukioloaikoja ei ole säännelty maa- ja metsätalousministeriön antamassa asetuksessa, jolloin asia on mahdollisuus linjata ja toteuttaa ilman asetusmuutosta.

Vaihtoehtoa puoltavat seikat:

Aukioloaikojen tarkistus ei edellytä säädösmuutoksia esim. palvelupisteistä annetun ministeriön asetuksen muutosta. Aukioloaikoja tulee pystyä muuttamaan vastaamaan nykyisiä ja tulevia asiakastarpeita sekä huomioimaan jo nyt sähköisen asioinnin kehittymisen. Vaihtoehto mahdollistaa myös hyvin paikallisten olosuhteiden huomioimisen. Lisäksi aukioloaikojen kaventaminen ja asiakaspalvelutoiminnon lakkauttaminen mahdollistaa asiakaspalveluresurssien kohdentamisen uusiin sähköisen asioinnin edellyttämiin asiakaspalvelu- ja neuvontatehtäviin.

Edelleen myös muut valtakunnalliset palvelukanavat tarvitsevat resurssointia, jota tämä vaihtoehto vapauttaa. Asiakaspalveluhenkilöstöä voidaan kouluttaa muuhun toimintaan Maanmittauslaitoksessa.

Pienemmissä palvelupisteissä on ollut vaikeaa järjestää asiakaspalvelun tehtävät ja sijaistukset tehtävissä olevien henkilöiden vähäisen määrän johdosta. Isommissa kokonaisuuksissa sijaistuksien hoitaminen ja tehtävien organisointi on helpompaa.

Vaihtoehdon kielteiset näkökohdat:

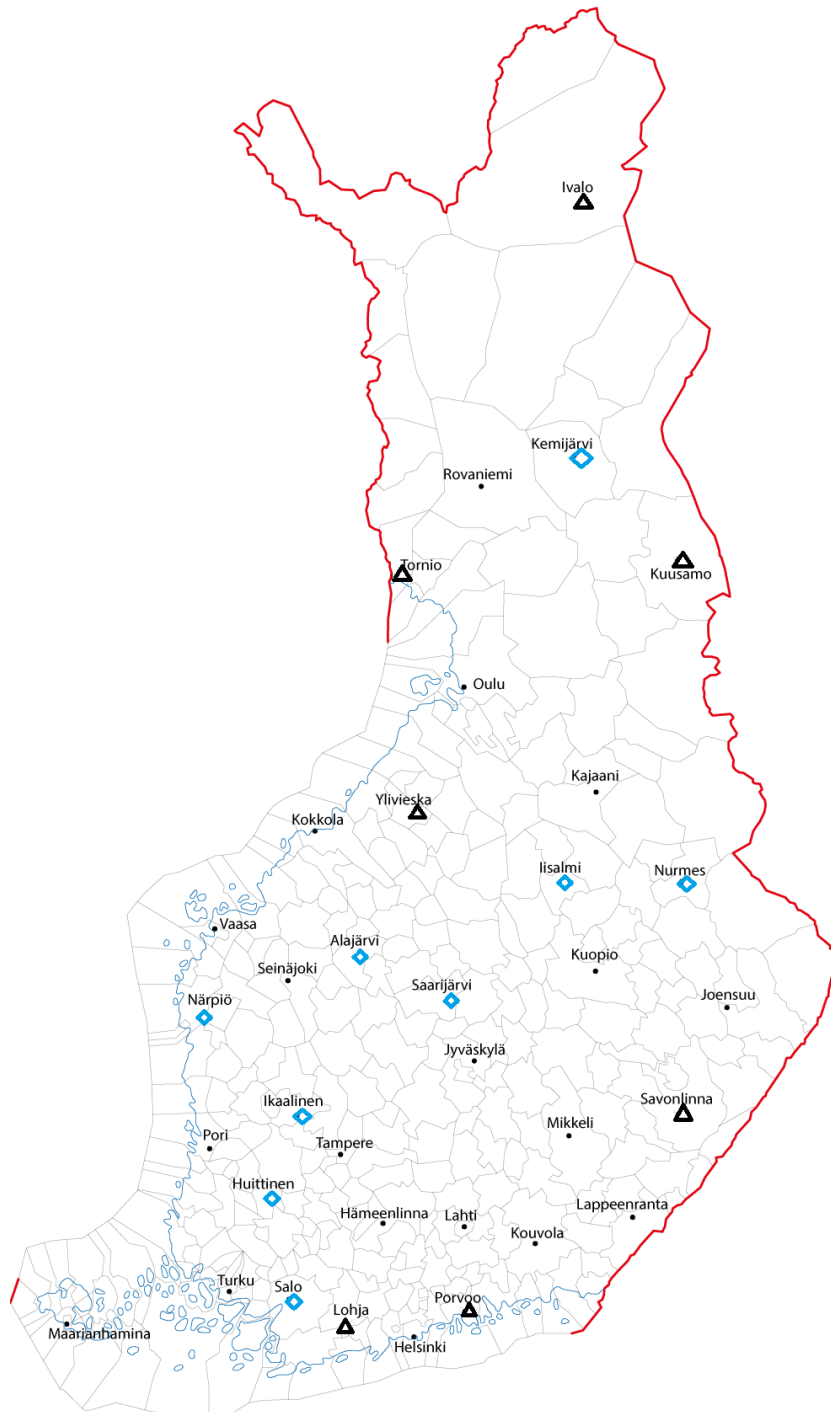
Asiakkaan näkökulmasta asiakaspalvelujen rajaaminen ei ole hyvä vaihtoehto, jos asiakas on tottunut asioimaan henkilökohtaisesti tiskillä. Henkilökohtaisten asiointipalvelujen saatavuus voi paikallisella tasolla heiketä jonkin verran. Toisaalta tiskiasioinnin vähentyminen on selkeä trendi, jolloin asiakkaat tulisi pystyä hoitamaan muilla palvelukanavilla.

Vaihtoehdossa ei kehitetä palvelupisteverkkoa, joten siltä osin vaihtoehtoon soveltuu myös vaihtoehto A:n kielteiset näkökohdat.

Vaihtoehdon kustannusvaikutuksia ei ole mahdollista laskea. Kustannussäästöt nykyiseen kustannustasoon verrattuna syntyvät asiakaspalvelutilojen ja asiakaspalveluhenkilöstön vähentämisestä.

C) Evoluutiomalli

Tässä mallissa nykyiset palvelupisteet ryhmitetään kolmeen eri kategoriaan: 1) maakuntakeskuksessa toimivat palvelupisteet, 2) toimipaikat, joissa ei ole asiakaspalvelutoimintaa ja 3) lakkautettavat palvelupisteet.

Kartta, jossa pisteellä merkitty jatkavat palvelupisteet, kolmiolla palvelupisteet, joiden tilanne arvioidaan 31.12.2021 mennessä ja sinisellä neliöllä lakkautettavat palvelupisteet.

1) Palvelupiste, joka toimii alueellisessa maakuntakeskuksessa.

Palvelupisteeseen keskitetään toimintaa pienemmistä palvelupisteistä. Palvelupisteiden toimitilatehokkuutta kehitetään tarvittaessa, jotta siirtyvä henkilöstö mahtuu nykyisiin tai jatkokehitettäviin tiloihin. Palvelupiste jatkaa asiakaspalvelua määriteltyjen aukioloaikojen puitteissa. Näihin palvelupisteisiin investoidaan uuden toimitilakonseptin mukaisia tiloja ja

myös tarvittaessa rekrytoidaan uutta henkilöstöä. Näiden palvelupisteiden osalta harkitaan myös mahdollisuuksia erikoistua tiettyihin valtakunnallisiin palveluihin tai prosesseihin esim. kirjaamisasioissa.

Tämän kategorian palvelupisteet ovat:

Helsinki, Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Kajaani, Kokkola, Kouvola, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Maarianhamina, Mikkeli, Oulu, Pori, Rovaniemi, Seinäjoki, Tampere, Turku ja Vaasa

2) Toimipaikka, jossa ei ole asiakaspalvelu-toimintoa.

Toimipaikassa on Maanmittauslaitoksen tuotantoa ja muita toimintoja MML:n työjärjestyksen tai pääjohtajan erillispäätöksen nojalla. Tällä linjauksella edetään 1.1.2017 lukien viisi vuotta eteenpäin. Toimipaikkojen osalta tilanne arvioidaan uudelleen toiminnan ja prosessien kehittymisen näkökulmasta 31.12.2021 mennessä joko tulosohjausmenetellessä tai maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä.

Ehdotetun viiden vuoden aikana tiloihin ei investoida kuin ylläpidon ja peruskorjausten osalta, toimintaa ei laajenneta ja rekrytointeja tehdään harkiten. Toimitiloja tiivistetään ja toimitilatehokkuutta parannetaan nykyisten sopimusten puitteissa.

Tämän kategorian palvelupisteet ovat:

Ivalo, Kuusamo, Lohja, Porvoo, Savonlinna, Tornio ja Ylivieska

3) Lakkautettavat palvelupisteet

Näiden toiminta päätetään kokonaan ja toiminta, palvelut sekä henkilöstö siirretään muiden palvelupisteiden tai toimipaikkojen yhteyteen. Palvelujen saatavuus turvataan alueellisesti isompien palvelupisteiden ja käytössä olevien palvelukanavien avulla.

Lakkautettavien palvelupisteiden jatkolla ei ole merkitystä MML:n toiminnan, prosessien, asiakaspalvelun ja sähköisen asiainnoin kehittämisen kannalta. Palvelupisteet ovat kooltaan pienimpiä eli pääsääntöisesti henkilöstöä on alle 15 henkeä ja asiakaskäyntejä alle 9 kpl/aukiolopäivä.

Tämän kategorian palvelupisteet ovat:

Alajärvi, Huittinen, Iisalmi, Ikaalinen, Kemijärvi, Nurmes, Närpiö, Saarijärvi ja Salo

Vaihtoehtoa puoltavat seikat:

Vaihtoehto mahdollistaa palvelupisteiden jaottelun tarkemmalla tasolla ottaen huomioon prosessit, toiminnot, palvelut ja asiakastarpeet. Vaihtoehdossa olisi selkeästi määritelty, miten palvelupisteverkko kehittyy. Tämä mahdollistaa toimitilainvestointien tekemisen ja prosessien kehittämisen.

Siirtymäajat mahdollistavat pitemmän aikavälin suunnittelun tehtävien ja henkilöstön näkökulmasta sekä sähköisten palvelujen käyttöönoton huomioimisen. Vaihtoehto mahdollistaa myös palvelupisteiden erikoistumisen tiettyihin tehtäviin valtakunnallisen toimintamallin puitteissa.

Lakkautettavien palvelupisteiden kohdalla sähköisen asioinnin ja prosessien kehittämisen tulee lisäksi vaikuttamaan niiden toimintaan niin oleellisesti, ettei niiden jatkamiselle olisi tulevaisuudessa taloudellis-toiminnallisia perusteita. Kustannussäästöjä syntyy yleishallinto-, välillisistä ja toimitilakustannuksista.

Lakkautettavien palvelupisteiden henkilöstö voidaan sijoittaa muihin palvelupisteisiin ilman, että toimitilakustannukset nousevat. Henkilöstön sijoittelu voidaan toteuttaa uutta toimitilakonseptia soveltamalla ja toimitilatehokkuutta parantamalla.

Vaihtoehdon kielteiset näkökohdat:

Palvelupisteiden lakkauttaminen pienillä paikkakunnilla heikentää henkilökohtaisten asiointipalvelujen saatavuutta paikallisella tasolla. Paikalliset asiakas- ja sidosryhmät voivat kokea palvelupisteen lakkauttamisen palvelun huonontumisena, mikäli ei korosteta palvelujen säilymistä valtakunnallisella ja alueellisella tasolla sekä muiden palvelukanavien olemassaoloa.

Matkustaminen toimitustuotannon osalta voi kasvaa, joka voi johtaa matkakustannusten korvausten määrän nousuun. Vaihtoehto voi kasvattaa asiakkaiden asiointimatkustamista, mikäli korvaavia vaihtoehtoja esim. yhteispalvelupiste tai muita asiointikanavia ei pystytä hyödyntämään.

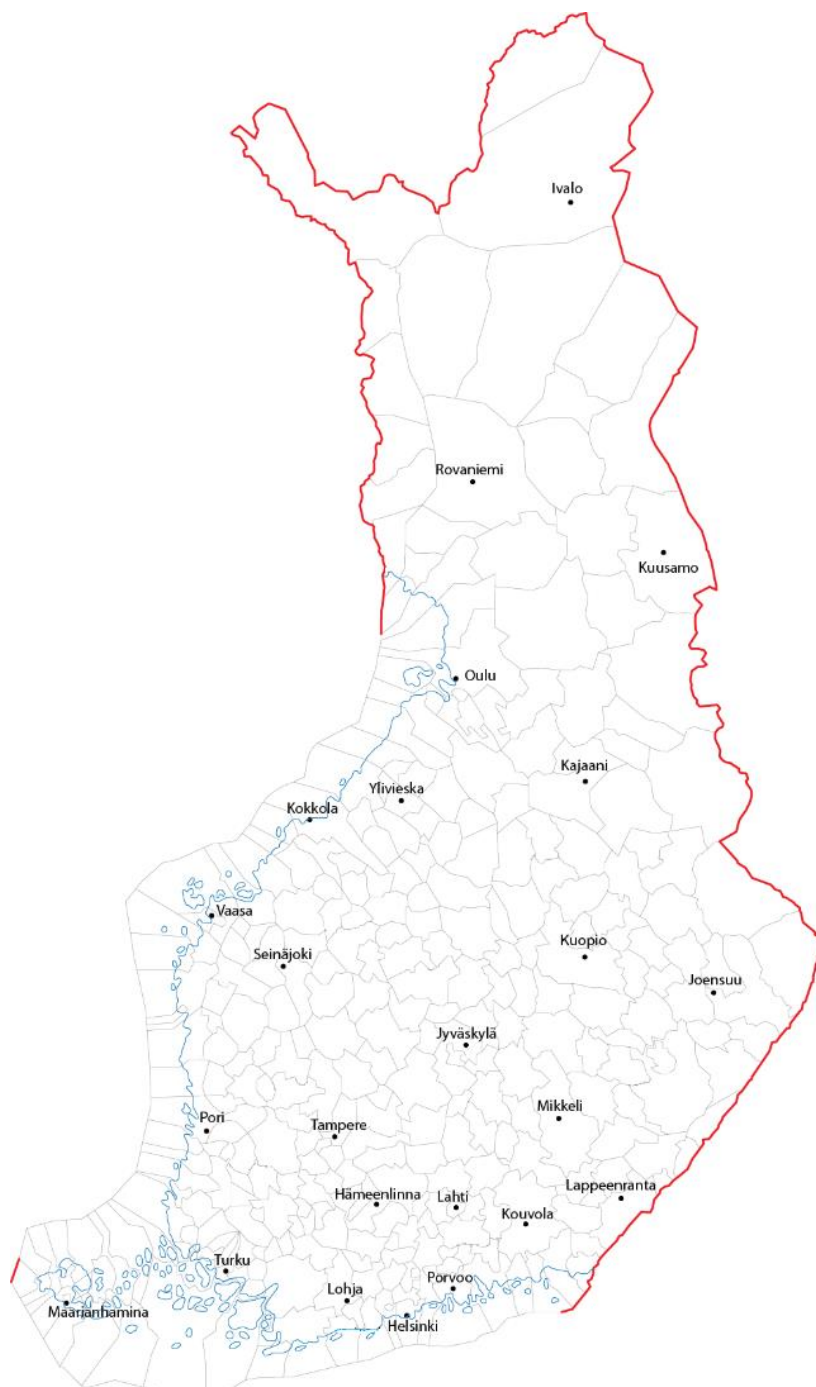
Palvelupisteiden henkilöstön sijoittaminen voi olla ongelmallista, mikäli vapaaehtoisuutta siirtymiseen ei ole. Tämän vuoksi on syytä määritellä myös riittävä siirtymäaika, jolloin henkilöstöllä on mahdollisuus harkita siirron mahdollisuutta ja varautua siihen.

Kustannussäästöjä arvioidaan tästä vaihtoehdosta tulevan noin 1,1 miljoonaa euroa vuodessa perustuen vuoden 2015 palvelupisteiden toteutuneisiin kustannuksiin ja vuoden 2016 sisäisen laskennan käyttösuunnitelmaan.

D) Maakuntakeskusmalli

Tässä mallissa ovat seuraavat maakuntakeskuksiin sijoittuvat palvelupisteet ja palvelujen alueelliseen saatavuuden näkökulmasta perustellut palvelupisteet.

Ivalo, Helsinki, Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Kajaani, Kokkola, Kouvola, Kuopio, Kuusamo, Lahti, Lappeenranta, Lohja, Maarianhamina, Mikkeli, Oulu, Pori, Porvoo, Rovaniemi, Seinäjoki, Tampere, Turku, Vaasa ja Ylivieska

Vaihtoehtoa puoltavat seikat:

Maanmittauslaitoksen palvelupisteet sijaitsevat maakuntien keskuskaupungeissa, jolloin Maanmittauslaitos säilyy edelleen alueellisena toimijana koko Suomessa. Maakuntakeskukset ovat luonnollisia asiointikeskittymiä, joissa on sekä julkisen hallinnon että yksityisen sektorin palveluja. Asiakkaiden palvelujen saatavuus ei heikkene alueellisesti tarkasteltuna ja valtakunnallinen toimintamalli mahdollistaa palvelujen tuottamisen laajemmalta alueelta.

Asiointikanavina vahvistuvat edelleen sähköinen asiointi, puhelinasiointi, sähköposti ja videoneuvotteluyhteyksien kautta järjestettävä palvelu (omalta kotikoneelta ja/tai yhteis-palvelupisteistä). Asiakaspalvelun järjestämisessä voi myös hyödyntää ennakkoajanva-rausta, jolloin Maanmittauslaitoksen asiantuntija olisi paikalla tilattaessa tai sovittuina ja etukäteen ilmoitettuna päivystysaikoina.

Maanmittauslaitoksella on lisäksi kaikissa maakuntakeskuksissa palvelupiste, joten vaih-toehdon mukainen verkko on jo olemassa.

Lakkautettavien palvelupisteiden henkilöstö voidaan pääosin sijoittaa siirtymäajan aikana maakuntakeskuksiin ja muualla sijaitseviin palvelupisteisiin. Lisäksi voidaan hyödyntää etätyömahdollisuuksia, monipaikkaisen työn mallia (liikkuva työ) sekä työtehtävien etukäteissuunnittelua, jolloin matkakustannukset eivät ratkaisun myötä kasva tai korkein-taan kasvavat maltillisesti.

Vaihtoehto mahdollistaa toimitilakustannuksissa säästöjä, koska uutta tilaa ei ole tarvetta vuokrata maakuntakeskuksien palvelupisteille. Muita kustannussäästöjä tulee mm. yleis-kustannuksista, infrakustannuksista sekä johtamisen/esimiestyön yksinkertaistumisesta.

Maanmittauslaitoksen prosessien (toimitustuotanto, maastotietojen ja rekisterien päivittä-minen ja tietopalvelu) kannalta toiminta on tehokkaammin ja sujuvammin järjestetty alu-eellisissa maakuntakeskuksissa. Yleishallinto-, tietohallinto-, IT-palvelutuotanto- ja tutki-mustehtävien osalta palvelupisteiden määrällä tai sijainnilla ei ole merkitystä.

Vaihtoehdossa on myös mukana palvelujen saatavuuden, pitkien asiointi-, toimitus- ja välimatkojen, alueellisten erityistehtävien, prosessien keskittymisen, asiakaskäyntien määrän ja kielellisten oikeuksien vuoksi palvelupisteitä, jotka täydentävät maakuntakes-kuksiin painottuvaa palvelupisteverkkoa.

Vaihtoehdon kielteiset näkökohdat:

Samat kuin vaihtoehto B:n.

Kustannussäästöjä arvioidaan tästä vaihtoehdosta tulevan noin 1,3 miljoonaa euroa vuo-nessa perustuen vuoden 2015 palvelupisteiden toteutuneisiin kustannuksiin ja vuoden 2016 sisäisen laskennan käyttösuunnitelmaan.

5.2 Selvitysmiehen esitys valittavasta vaihtoehdosta

Selvitysmies esittää vaihtoehto C:n (evoluutiomalli) toteuttamista. Tässä vaihtoehdossa on huomioitu parhaiten tulevaisuuden asiakaspalvelutarpeet ja palvelujen saatavuus alu-eellisesta näkökulmasta. Lisäksi se mahdollistaa parhaiten alueellisten erojen huomioon ottamisen.

Vaihtoehdon mukainen tarkasteluajanjakso on myös perusteltu sähköisen asioinnin, pro-sessien ja toiminnan kehittämisen kannalta. Vaihtoehto mahdollistaa tavoiteltujen kustan-nussäästöjen aikaan saamisen sekä tuottavuuden parantamisen palvelupisteverkkoa te-hostamalla.

Kaikkiin vaihtoehtoihin sisältyy pääkaupunkiseudun osalta Helsingin Vallilan toimipaikan yhdistäminen Pasilan palvelupisteeseen vuosien 2016-2017 aikana. Paikkatietokeskuk-sen Kirkkonummen Masalan tiloista luovutaan samalla aikavälillä kuin Vallilankin ja uusi sijoituspaikka ratkaistaan Maanmittauslaitoksen strategian ja toiminnan näkökulmasta.

6 Esityksen perustelut

6.1 Taloudellisuus ja kustannussäästöt

Maanmittauslaitoksen palvelupisteverkon on oltava talouden näkökulmasta kannattava ja kustannustehokas. Valtiontalouden tilanne on vakava ja Maanmittauslaitoksen oma toimintamenomääräraha vähenee tulevina vuosina voimakkaasti. Lisäksi maksullisen toiminnan tuotot tulevat laskemaan tulevaisuudessa. Palvelupisteiden määrä tulee sopeuttaa niukkeneviin resursseihin.

Tiiviimmässä palvelupisteverkossa on mahdollisuus säästää toimitilakustannuksissa ja muissa infrakustannuksissa (mm. tietoverkot, palvelimet, tietojärjestelmien uudistaminen), hallinnollisissa ja yleiskustannuksissa sekä henkilöstövoimavarojen hallintaan, kehittämiseen ja esimiestyöhön liittyvissä tehtävissä. Keskittämällä henkilöstö ja toiminta isompiin kokonaisuuksiin saadaan kustannuksia/työntekijä vähennettyä sekä pidetään yllä laitoksen viime vuosien positiivista tuottavuuskehitystä.

Maanmittauslaitos sopeuttaa toimintaansa myös jatkossa toimitilojen käyttöä tehostamalla mutta pelkästään tämä ei riitä, vaan toimitilojen kokonaismäärää on syytä vähentää. Mahdollisia kasvupaineita henkilöstön matkustuskustannusten korvausten määrässä voidaan tässä yhteydessä hallita hyödyntämällä Maanmittauslaitoksessa jo useamman vuoden käytössä ollutta monipaikkaisen työnteon mallia sekä etätöiden tekemistä. Lisäksi työtehtäviä huolellisesti etukäteen suunnittelemalla voidaan vähentää matkustamista. Maanmittauslaitokselle jää edelleen alueellisesti kattava palvelupisteverkko, joten henkilöstön matkustaminen ei senkään vuoksi lisäännä merkittävästi.

Nyt lakkautettavaksi esitettävien palvelupisteiden osalta osassa on ollut alhaiset toimitilakustannukset, koska vuokrataso pienemmillä paikkakunnilla on monesti alhaisempi kuin esim. maakuntakeskuksissa. Henkilöstösiirtoihin on kuitenkin varauduttu isommilla paikkakunnilla siten, että nykyisiä tiloja ja työpisteitä voidaan hyödyntää mahdollisissa henkilöstön keskittämisissä. Tällöin uusia tiloja ei tarvitse vuokrata eivätkä toimitilakustannukset kasva. Osaltaan työpisteitä vapautuu myös luonnollisen poistuman johdosta. Todennäköisesti tiloja voidaan edelleen tiivistää henkilöstön vähenemisen myötä.

Palvelupisteiden vuokrakustannuksien osalta on julkisen hallinnon roolien ja hallinnon läpinäkyvyyden kannalta olennaista, että Maanmittauslaitos maksaa valtion virastona itse omat vuokransa kokonaisuudessaan ilman muiden tahojen esim. kuntien osittaista subventiota.

Tuottojen huomioiminen tai vertaileminen palvelupistetasonisesti ei ole mahdollista yhteismitallisesti, koska palvelupisteiden rakenne ja niihin keskitetyt tehtävät vaihtelevat. Joissakin palvelupisteissä on paljon maksullista toimintaa (toimitustuotantoa) tekevää henkilöstöä ja vähän budjettirahoitteista toimintaa. Vastavuoroisesti on palvelupisteitä, joissa on enemmän hallintohenkilöstöä ja budjettirahoitteista toimintaa kuin maksullista toimintaa. Selvityksen näkökulmasta oleellista on ollut tarkastella rahoituksen, kustannusten ja tuottojen kehittymistä tulevaisuudessa laitostasoisesti.

6.2 Asiakkaat ja palvelujen saatavuus

Asiakastytyväisyys on ollut korkealla tasolla Maanmittauslaitoksen palveluihin. Maanmittauslaitoksen ydinprosessien viimeisin asiakastytyväisyystutkimus toteutettiin v. 2015

uusittuna sähköisenä kyselynä. Kokonaistyytyväisyys Maanmittauslaitokseen pysyi edelleen korkealla tasolla. Arvosanan ”Hyvin tyytyväinen” ja ”Melko tyytyväinen” antoi 89,5 % asiakkaista. Vuonna 2014 vastaava luku oli 86,6 %. Kyselyn mukaan Maanmittauslaitoksen vahvuuksia ovat palveluiden ja tuotteiden vastaaminen asiakkaan tarpeisiin, palveluiden joustavuus sekä henkilökunnan asiantuntemus, palvelualltius ja tasapuolisuus. Näitä vahvuuksia voidaan pitää yllä jatkossakin nykyistä tiiviimmässä mutta edelleen alueellisesti kattavassa palvelupisteverkossa.

Ratkaisuehdotuksista B, C ja D on rakennettu alueellisesta näkökulmasta. Maanmittauslaitokselle jää edelleen kattava palvelupisteverkko, joka palvelee kaikissa osissa maata. Palvelupisteet ovat jo nyt pääosin maakuntakeskuksissa ja tämä linja jatkuu myös ehdotuksessa. Ehdotuksen vaikutukset asiakkaisiin ja palvelujen saatavuuteen alueellisesti tarkasteltuna ovat siis vähäisiä.

Maanmittauslaitoksen asiakaspalvelukanavat tulevaisuudessa:

- Sähköinen asiointiportaali
- Puhelinpalvelu (valtakunnallinen palvelunumero)
- Sähköpostiasiointi (MML:n palvelusähköpostiosoitteet)
- Yhteispalvelupisteiden mahdollinen hyödyntäminen siten, että pisteistä saa yhteyttä MML:n asiantuntijaan videoneuvotteluvälineitä käyttäen. Videoneuvotteluyhteys sisältää myös mahdollisuuden jakaa aineisto näytöllä asiakkaan katsottavaksi
- Videoneuvotteluyhteyden kautta asioiminen kotikoneelta tai mobiilisti
- Ajanvaraaminen ennakolta, jolloin asiakas voi varata valtakunnallisesta palvelunumerosta henkilökohtaisen tapaamisajan MML:n asiantuntijalle
- Toimitilayhteistyö muiden julkisen hallinnon organisaatioiden kanssa

Näillä toimenpiteillä pyritään minimoimaan asiakkaiden asiointimatkojen kasvaminen ja toisaalta yhteispalvelupisteiden hyödyntämisellä voidaan myös tarjota jopa nykyistä enemmän kontaktipisteitä asiakkaille. Lisäksi asiakkailla on jatkossa enemmän vaihtoehtoisia malleja asioida MML:n kanssa (sähköinen, puhelin, sähköposti, videoneuvotteluyhteydet, henkilökohtainen asiointi). Suurin osa palvelukanavista ei ole myöskään sidottu tiettyyn kellonaikaan esim. viraston aukioloaikaan.

Kunnat ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita Maanmittauslaitokselle mm. kiinteistörekisterin ylläpitotehtävien, maastotietotuotannon ja maanmittaustoimitusten suorittamisen osalta. Ehdotus ei tule muuttamaan tätä yhteistyömallia millään tavalla. Kunnat saavat samat palvelut kuin nytkin ja osaamista keskittämällä voidaan kehittää kunnille tuotettuja palveluja sekä tehostaa yhteistyötä.

Palvelupisteiden lakkauttamisella tai aukioloaikojen muutoksella ei ole vaikutusta toimitustuotannon tai kirjaamisasioiden palvelujen laatuun mm. toimitusten tai kirjaamishakemusten läpimenoaikoihin tai virheettömyyteen. Valtakunnallinen toimintamalli ei ole riippuvainen palvelupisteiden lukumäärästä tai aukioloajoista.

6.3 Sähköinen asiointi ja palveluprosessien kehittäminen

Maanmittauslaitoksen sähköisten palvelujen täysimääräinen käyttöönotto on parhaillaan käynnissä. Vuosina 2016-2017 kehitetään ja otetaan käyttöön useita palveluja (2SASI, KVP, kauppahintarekisterin ja arkiston rajapintapalvelut sekä kansallisen palveluarkkitehtuurin mukaiset palvelut), jotka mahdollistavat kansalaisille ja yrityksille sähköisen asioinnin.

Siirtyminen pääsääntöisesti sähköiseen palvelukanavaan edellyttää kuitenkin ns. transi-tiovaihetta. Tämän aikavälin aikana tulee säilyttää henkilökohtaisen asioinnin mahdolli-suus nyt esitettävissä palvelupisteissä. Tällä mahdollisuudella otetaan huomioon myös ne asiakkaat, jotka eivät osaa tai pysty käyttämään sähköisiä palveluja. Sähköisten pal-velujen vaiheittainen käyttöönotto edellyttää asiakkaiden tukemista ja neuvontaa, jonka järjestäminen tulee myös huomioida jatkossa.

Sähköisen asioinnin kehittämisen seurauksena uudistetaan myös toimintatapoja ja pal-veluprosesseja sekä toimitustuotannon, rekisterien ylläpidon, tietopalvelun että kirjaamis-asioiden osalta. Prosesseja yksinkertaistamalla ja yhdistämällä voidaan vähentää enti-sestään asiakkaiden tarvetta asioida paikan päällä. Asioita voidaan muuttaa laitettavaksi automaattisesti vireille, lisätä tietojen yhteiskäyttöä eri viranomaisten välillä, hyödyntää automaattista päätöksentekoa, kehittää tietopalvelutuotteita sekä yksinkertaistaa yhtey-denpitoa asiakkaan suuntaan. Nämä toimet vähentävät tarvetta laajalle palvelupistever-kolle.

6.4 Henkilöstön asema

Muutoksessa noudatetaan hyvää ja vastuullista henkilöstöpolitiikkaa. Vaihtoehtoisissa lak-kautettaviksi esitetyt palvelupisteet ovat henkilöstömääriltään pieniä, vain n. 5 - 15 hen-keä. Henkilöstön osalta voidaan hyödyntää luonnollista poistumaa, etätyömahdollisuuksia, joustavaa työaika sekä monipaikkaisen työnteon mallia. Uuden henkilöstön rekry-toinnit kohdistettaisiin pääosin maakuntakeskuksissa toimiviin palvelupisteisiin Maanmit-tauslaitoksen henkilöstösuunnitelman mukaisesti.

Asiakaspalvelun valtakunnallinen toimintamalli mahdollistaa puhelinpalvelun sekä työ-jonosta tehtävien töiden tekemisen vaikka paikkakunnalla ei olisi tiskiasiointimahdolli-suutta. Palvelupisteiden asiakaspalvelutoiminnan päättäminen aiheuttaa tehtävien uudel-leen järjestelyä. Asiakaspalvelutoiminnan päättäminen vapauttaa henkilöstöä muihin teh-täviin ja avaa mahdollisuuksia henkilöstölle kouluttautua muuhunkin kuin asiakaspalvelu-tehtäviin. Yksittäistapauksissa asiakaspalvelutoiminnan päättäminen voi aiheuttaa työ-skentelypaikkakunnan muutoksen, mikäli tehtäviä ei voi hoitaa nykyisestä työskentelypai-kasta käsin.

Mikäli henkilöstöä joutuu siirtymään tehtävien muuttuessa, voidaan muutoksen kohteena olevaa henkilöstöä tukea tietyn siirtymäajan aikana esim. kodin ja työn suorittamispaikan välisestä matkustamisesta aiheutuvien kustannusten osittaisella korvaamisella. Näin on menetelty aiemminkin Uudenmaan maanmittaustoimiston alueellistamisen yhteydessä.

Työttömyys alueilla ei kasva palvelupisteen lakkauttamisen johdosta, koska Maanmit-tauslaitos ei palvelupisteverkon uudistamisen johdosta vähennä henkilöstöä irtisanomis-ten kautta. Mikäli henkilön kanssa ei päästä sopimukseen tehtävien vaihtumisesta ja/tai mahdollisesta työn varsinaisen suorittamispaikan muutoksesta, on virka- tai työsuhteen päättäminen kuitenkin viime kädessä mahdollista. Henkilöstön kokonaismäärä on tällä hetkellä tasapainossa Maanmittauslaitoksen palvelujen kysyntään nähden. Lak-kautettavien palvelupisteiden tai tehtävämuutosten kohteena olevan henkilöstön kanssa tehdään tehtävälähtöisesti yksilölliset suunnitelmat lakkautuksen aiheuttamien työskente-lyolosuhteiden muutoksesta.

7 Esityksen toteuttaminen

Mikäli palvelupisteiden lukumäärään ja sijaintiin tehdään muutoksia, tulee niistä ministeriön antamaa asetusta (1119/2013) muuttaa. Lisäksi tulee muuttaa Maanmittauslaitoksesta annettua työjärjestystä (1543/2015) ja muita Maanmittauslaitoksen sisäisiä päätöksiä, määräyksiä tai ohjeita, joissa mainitaan palvelupisteiden lukumäärä tai sijainti. Maanmittauslaitoksesta annettua lakia (900/2013) eikä valtioneuvoston antamaa asetusta Maanmittauslaitoksesta (1082/2013) tarvitse muuttaa.

Päätöksen operatiivinen toteuttaminen kuuluu Maanmittauslaitokselle. Palvelupisteitä koskevat sopimukset hoidetaan yleishallinnossa, kuten myös henkilöstöhallinnolliset toimenpiteet. Muutoksen yleisjohtaminen kuuluu laitoksen pääjohtajalle tai hänen määräämälleen. Muutos edellyttää projektimuotoista läpivientiä.

15.4.2016

ASETTAMISPÄÄTÖS 200729 1 (2)

19.10.2015 MMM031:00/2015

Ylijohtaja Petri Korpinen
Maanmittauslaitos**MAANMITTAUSLAITOKSEN PALVELUPISTEVERKON SELVITTÄMINEN****1 Asettaminen**

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa Maanmittauslaitoksen palvelupisterakenteen selvittämishankkeen. Hankkeessa tulee selvittää Maanmittauslaitoksen palvelupisteverkoston alueellinen kattavuus ja taloudellinen kannattavuus tulevina toimintavuosina. Palvelupisteellä tarkoitetaan tässä yhteydessä myös toimipisteitä. Selvityksen nojalla tulee ministeriölle tehdä ehdotus tarvittaviksi kehittämistoimenpiteiksi perusteluineen.

Hankkeen selvitysmieheksi maa- ja metsätalousministeriö nimeää ylijohtaja Petri Korpinen Maanmittauslaitoksen keskushallinnosta.

2 Toimikausi

Selvityksen tulee olla valmis 29.2.2016.

3 Tausta

Pääministeri Sipilän hallituksen yhtenä kärkihankkeena on julkisten palvelujen digitalisaatio sekä toimintatapojen uudistaminen. Erityisesti huomiota kiinnitetään palvelujen asiakaslähtöisyyteen, yhden luokun periaatteen toteutumiseen ja mahdollisuuksiin uudistaa palveluprosesseja. Kehittämisen ohella julkisen talouden säästöt ja tuottavuuden parantamista koskevat tavoitteet ovat myös hallituskauden keskiössä.

Maanmittauslaitoksen organisaatiota uudistettiin 1.1.2014 siten, että siirryttiin valtakunnalliseen toimintamalliin ja luovuttiin alueellisista toimistoista ja niiden välisistä aluerajoista. Uudistuksessa pyrittiin lyhentämään maanmittaustoimitusten kestoajkoja ja tasoittamaan palvelutasoeroja. Lisäksi tavoitteena oli päästä laitokselle asetettuihin säästötavoitteisiin. Tuossa yhteydessä ei kuitenkaan muutettu palvelupisterakennetta.

Maanmittauslaitokseen yhdistettiin 1.1.2015 lukien Geodeettinen laitos ja Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen tietotekniikan kehittämis tehtävät. Yhdistymisellä pyrittiin tehostamaan toimintaa ja luomaan parempia mahdollisuuksia tietotekniikan ja paikkatietoaineistojen hyödyntämiselle sekä palvelujen sähköistämiseksi. Uudistukseen ei liittynyt palvelupiste- tai toimitilamuutoksia.

Maanmittauslaitoksella on vuosien 2014 ja 2015 organisaatiouudistusten jälkeen 35 palvelupistettä ja 2 toimipistettä (Helsingin Vallilla ja Kirkkonummen Masala). Maanmittauslaitoksen palvelupisteistä ja niiden sijainnista on säädetty maa- ja metsätalousministeriön antamalla asetuksella (1119/2013). Lisäksi Maanmittauslaitoksella on palvelupiste Ahvenanmaalla, josta on säädetty Maanmittauslaitoksesta annetun lain (900/2013) 3 §:ssä. Laitoksen keskushallinnon hallintopaikaksi on säädetty saman lainkohdan mukaisesti Helsinki.

15.4.2016

2 (2)

Palvelupisteiden aukioloaikoja muutettiin Maanmittauslaitoksen päätöksellä 16.6.2014 alkaen, jolloin osa palvelupisteistä on auki viitenä arkipäivänä ja osa kolmena arkipäivänä viikossa.

4 Tavoite ja tehtävät

Hankkeen tavoitteena on laatia perusteltu esitys Maanmittauslaitoksen palvelupisterakenteesta 1.1.2017 eteenpäin. Tavoitteena on, että esityksen pohjalta Maanmittauslaitoksen palvelupiste-verkostosta voidaan päättää useammaksi toimintavuodeksi.

Selvityksessä on otettava huomioon ainakin seuraavat asiat

1. Taloudelliset reunaehdot sisältäen kannattavuuden parantamisen ja kustannussäästöjen aikaansaamisen
2. Palvelujen sähköistämisen ja digitalisaation vaikutukset
3. Palvelumallin muutoksen eli 2014 käyttöön otetun valtakunnallinen toimintamallin käyttöönoton vaikutukset
4. Palveluprosessien ja -kanavien kehittämisen vaikutukset
5. Yhteiskunnan, toimintaympäristön sekä asiakaskunnan tarpeiden muutokset
6. Henkilöstön asema

Hankkeen tavoitetta ja tehtäviä voidaan täsmentää ja täydentää hankkeen edetessä ministeriön päätöksillä.

5 Organisointi

Selvitysmies voi asettaa hankkeen tavoitteiden ja tehtävien toteuttamiseksi tarpeellisia työryhmiä ja teettää selvityksiä osoitettujen resurssien puitteissa.

6 Kustannukset ja rahoitus

Selvitysmies ja hänen käyttämänsä asiantuntijat työskentelevät virkavyönä. Erillisten selvitysten, konsulttipalveluiden, ulkopuolisten asiantuntijoiden kuulemisen ja käyttämisen kustannukset sekä muut mahdolliset kustannukset maksetaan Maanmittauslaitoksen momentilta 30.70.01 (MML:n toimintamenot).

Helsingissä 19.10.2015

Maatalous- ja ympäristöministeri

Kimmo Tiilikainen

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Tiedoksi:

- MMM:n hallinto- ja suunnitteluosasto
- Maanmittauslaitos

JULKINEN

214585

1 (1)

25.2.2016

MMM031:00/2015

Ylijohtaja Petri Korpinen
Maanmittauslaitos

MÄÄRÄAJAN JATKAMINEN

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 19.10.2015 Maanmittauslaitoksen palvelupisteverkon selvittämishankkeen. Selvityshankkeen määräaika oli asettamiskirjeessä 29.2.2016.

Maanmittauslaitos on 23.2.2016 toimittamassaan kirjeessä esittänyt, että määräaika pidennettäisiin 15.4.2016 saakka. Maanmittauslaitos esittää perusteeksi muun muassa sen, että talouden tunnusluvut ja kustannussäästötiedot vaativat vielä lisätietojen keräämistä. Tietojen sisältö tarkentuu vasta maaliskuun aikana.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä, että selvitysraportissa esitetään vaihtoehtoisia ratkaisumalleja, joiden talouden tunnusluvut ja kustannussäästötiedot kattavat myös vuoden 2015. Tämän varmistamiseksi maa- ja metsätalousministeriö on päättänyt jatkaa selvitystehtävälle annettua määräaika 15.4.2016 asti.

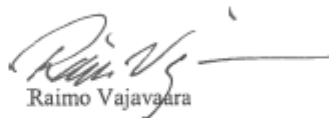
Helsingissä 26.2.2016

Maatalous- ja ympäristöministeri

Kimmo Tiilikainen

Johtaja

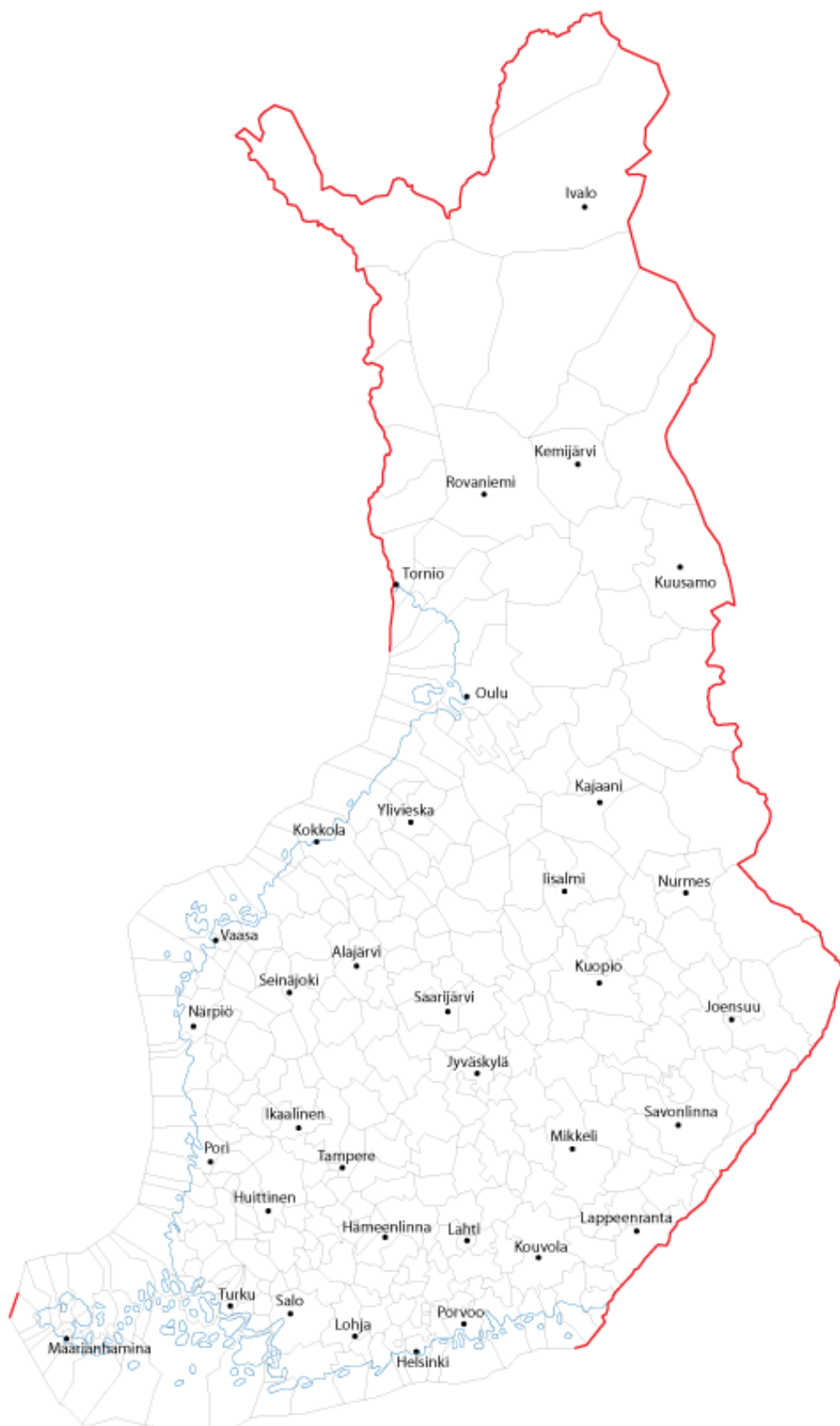
Raimo Vajavaara

Liitteet:

- Maanmittauslaitoksen kirje 23.2.2016
- Asettamispäätös 19.10.2015

Tiedoksi:

- MMM:n hallinto- ja suunnitteluosasto
- Maanmittauslaitos

Liite 4: Henkilöstön kuulemistilaisuuksien 7. - 18.12.2015 kooste

Henkilöstön kuulemistilaisuuksiin osallistui liki 700 henkilöä kuudella paikkakunnalla joulukuussa 2015. Kussakin palvelupisteessä on oma työhyvinvointiryhmä. Kuuleminen järjestettiin siten, että aamupäivisin kuultiin kunkin ennalta rajatun alueen työhyvinvointiryhmien edustajat ja iltapäivisin oli henkilöstötilaisuus, jossa selvitysmies kertoi taustoja ja selvitystyön etenemisestä. Osa osallistujista oli paikanpäällä ja suurin osa osallistui videoyhteydellä. Aikaa oli keskustelulle ja kysymyksille. Keskustelu oli avointa kaikissa tilaisuuksissa.

Kuulemispäivät, paikkakunnat sekä osallistuneiden henkilöiden määrä.

7.12.2015 Rovaniemi, 90; 9.12.2015 Kuopio, 110; 11.12.2015 Seinäjoki, 100; 14.12.2015 Turku, 100; 16.12.2015 Lahti, 135 ja 18.12.2015 Pasila, 140.

Henkilöstönäkökulmasta tuotiin esiin erityisesti, että henkilöstön sijoittuminen sopivasti ympäri maata, pitää matkat maastotyöhön kohtuullisina. Palvelupisteet sijaitsevat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta niin kaukana toisistaan, että henkilöstön työmatkat kasvaisivat kohtuuttoman pitkiksi, jos toimipaikka poistuisi kokonaan. Toimipaikkojen lakkauttamisen katsotaan heikentävän työhyvinvointia merkittävästi.

Kohtuuttoman pitkät työmatkat lisäävät liikenneonnettomuusriskiä ja työstä palautuminen vaikeutuu. Merkittävä osa vapaa-ajasta menisi työmatkaan.

Esille tuotiin etätöiden ja monipaikkaisen työn normistoerot. Etänä työskentelyä estävät esimerkiksi kotona hoidossa olevat lapset, huonot tietoliikenneyhteydet, sähköisen arkiston puutteet. Usein etätöissäkin tulisi olla käytössä kaksi näyttöä, jotta paperiton työ tai työ ylipäättään onnistuu. Osa työtehtävistä on sellaisia, että niitä ei voi tehdä etätöinä, kuten Espä-työasematyöskentely. Palvelupisteissä työergonomia on kunnossa, toisin kuin kotona.

Työtehtävissä tarvitaan vielä myös skannereita, tulostinta ja muuta tekniikkaa, joiden tulisi sijaita kohtuullisen lähellä, samoin kuin mittaus- ja maastovälineet ja esimerkiksi rajapyykkivarasto. Toimituskokouksia pidetään palvelupisteissä, sillä kuntien kokoustiloja ei ole enää entiseen tapaan tarjolla.

Jatkuva etätö ei sovi kaikille ja estää osalla aktiivisen vuorovaikutuksen toisten työntekijöiden kanssa. Etätö vähentää tai estää jopa kokonaan hiljaisen tiedon siirtymisen. Nykylaitteet ovat madaltaneet tätä haittaa, mutta esimerkiksi perehdyttämisyhteisöissä kollegan lähituki on tärkeää.

Asiakkaiden näkökulmasta tuotiin esille, että sähköiset yhteydet eivät toimi kaikkialla niin, että asioita voisi hoitaa niiden kautta eikä asiakkailla ei ole aina valmiuksia hoitaa asioita muuten kuin tiskissä. Paikkakuntakohteisina erityispiirteitä löytyy hyvin monesta palvelupisteestä. Asiakaspalvelussa käyntejä lisäävät esimerkiksi paikkakunnan kesäasukkaat, ulkosuomalaiset tai venäläiset asiakkaat, lähistöllä sijaitsevat laajat yhteismetsät. Esiin tuotiin myös saamen-, ruotsin- ja venäjänkielisten asiakasryhmien tarpeita sekä näiden kielten osaaminen palvelupisteissä. MML:lla tulisi olla riittävän kattava palvelupisteverkosto kaksikielisillä tai ruotsinkielisillä alueilla, jotta MML on myös työvoiman hankkimismielessä houkutteleva vaihtoehto. Usein asiakkaat asiointikielensä riippumatta eivät halua hoitaa asioita muutoin kuin henkilökohtaisesti tiskissä. Lähialueen kunnat ovat myös merkittävä yhteistyötaho, sillä Maanmittauslaitos hoitaa rekisterinpidon monessa kunnassa.

Ympäristönäkökulmasta ei työmatkojen kasvaminen satoihin kilometreihin ole hyväksi. Myös nyt kuljetaan riskittäin, kuluja voidaan vieläkin vähentää joustavammalla suunnittelulla.

Talouden näkökulmasta henkilöstöä mietitytti, tulisiko todellisia säästöjä palvelupisteiden sulkemisella. Mieluummin tulisi miettiä aukioloaikojen supistamista tai siirtymistä ajanvaraukseen. Paikoin neliöitä voidaan supistaa tai hakea yhteisiä tiloja valtion muiden toimijoiden kanssa. Myös yksityisten vuokranantajien kanssa vuokrasopimuksia voitaisiin tarkistella.

Jos henkilöstön työmatkat kasvavat tai etätyö on ainoa vaihtoehto, siirtyvät säästöt henkilöstön maksettaviksi

Palvelupisteverkostoa pidettiin myös imagokysymyksenä.

Liite 5 MML:n henkilöstö palvelupisteittäin (sisältäen toimipaikat) ja prosesseittain 1.2.2016																	
	PETO	ARTO	TJ	KIR	RETI	MARA	TIETO	MITPA	YHA	FGI	KHAL	Kaikki yhteensä	PETO = Perustoimitukset				
Alajärvi	4	3	1	1			1	1				11	ARTO = Arviointitoimitukset				
Huittinen	3	3		4			1	1				12	TJ = Tilusjärjestelyt				
Hämeenlinna	13	10		9	16	12	4	10	3			77	KIR = Kirjaamisasiat				
Iisalmi	7	4		4			1	1				12	RETI = Rekistereiden ylläpito				
Ikaalinen	6	3		4			1	1				15	MARA = Maastotietojen tuotanto				
Ivalo	2	1		2			2					7	TIETO = Tietopalvelut				
JKL/Oikokatu						1		34				35	MITPA = Tietotekniikkapalvel. kesk				
JKL/Taulumäki	19	12		14	6	12	5		4			72	YHA = Yleishallinto				
Joensuu	10	6	2	10	6	11	6	1	2			54	FGI = Paikkatietokeskus				
Kajaani	8	8		6	4	8	3		1			38	KHAL = Keskushallinto				
Kemijärvi	2			1	1		1					5					
Kokkola	10	6	10	8			2					36					
Kouvola	7	7	3	3	7	6	3	1	1			38					
Kuopio	9	7		5	5	8	5	2	1			42					
Kuusamo	9	4		3	1		2					19					
Lahti	8	5		7	2	4	3	3	1	1		34					
Lapinjärvi								7				7					
Lappeenranta	8	4		6			1		1			20					
Lohja	13	9		7	1	2	2	1	3	1		39					
Maarianhamina	7	3		1	1		2					14					
Masala								4	3	95		102					
Mikkeli	16	5	1	6	3	11	5		3			50					
Nurmes	3			1	1							5					
Närpiö	4	1		2			1					8					
Oulu	19	7	9	10	7	18	8	3	9			90					
Pasila		1	1	16	3	33	25	90	58	13	11	248					
Pori	12	10	6	5	1		3	1	2			40					
Porvoo	12	12		4	2	10	2					41					
Rovaniemi	18	8		5	13	15	5	4	1			68					
Saarijärvi	6	3		3	1		1					14					
Salo	3	6		3	1		2					15					
Savonlinna	2	3		3	2		2	1				13					
Seinäjohti	18	13	9	8	2	9	4					63					
Tampere	16	17	1	16	10	11	7	4	8			89					
Tampere Hippos								2				2					
Tornio	6	4		4			2					16					
Turku	26	20		22	22	13	7	3	4		1	118					
Vaasa	12	9	6	13	25	4	4	7	3			82					
Vallila								128	1			129					
Ylivieska	15	5	10	5	2		3					40					
Yhteensä	333	219	59	221	145	188	126	310	109	110	12	1832					

Liite 6: MML:n tuotot 2013 - 2020

Selite	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Ennuste 2015	Tavoite/ (Arvio) 2016	Alustava tavoite (Arvio) 2017	Alustava tavoite (Arvio) 2018	Alustava tavoite (Arvio) 2019	Alustava tavoite (Arvio) 2020
Maanmittaustoimitukset								
- Tuotot yhteensä	45 024	42 343	40 800	40 249	39 700	39 200	38 700	38 700
- Kustannukset yhteensä (erillis- ja yhteis-)	44 831	41 958	40 800	40 391	39 700	39 200	38 700	38 700
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	193	385	0	-142	0	0	0	0
- Kustannusvastaavuus, %	100	101	100	100	100	100	100	100
Kirjaamisasiat								
- Tuotot yhteensä	14 776	17 582	18 000	18 000	18 000	18 000	18 000	18 000
- Kustannukset yhteensä (erillis- ja yhteis-)	18 747	18 821	18 000	18 000	18 000	18 000	18 000	18 000
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-3 971	- 1 239	0	0	0	0	0	0
- Kustannusvastaavuus, %	79	93	100	100	100	100	100	100
Tietopalvelu								
- Tuotot yhteensä	8 215	8 177	8 100	8 058	7 500	7 500	7 500	7 500
- Kustannukset yhteensä (erillis- ja yhteis-)	7 559	8 212	8 100	8 058	7 500	7 500	7 500	7 500
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	656	-35	0	0	0	0	0	0
- Kustannusvastaavuus, %	109	100	100	100	100	100	100	100
Muut julkisoikeudelliset suoritteet								
- Tuotot yhteensä	2 231	1 493	1 300	1 339	1 300	1 300	1 300	1 300
- Kustannukset yhteensä (erillis- ja yhteis-)	2 021	1 491	1 300	1 339	1 300	1 300	1 300	1 300
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	210	2	0	0	0	0	0	0
- Kustannusvastaavuus, %	110	100	100	100	100	100	100	100
Muut suoritteet								
- Tuotot yhteensä	2 972	1 790	2 100	2 589	2 400	2 400	2 400	2 400
- Kustannukset yhteensä (erillis- ja yhteis-)	2 895	1 890	1 990	2 472	2 300	2 300	2 300	2 300
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	77	- 100	110	117	0	0	0	0
- Kustannusvastaavuus, %	102,6	95	105	105	105	105	105	105
Yhteisrahoitteinen toiminta								
- Tuotot yhteensä			3 300	3 240	3 400	3 500	3 600	3 700
- Kustannukset yhteensä (erillis- ja yhteis-)			4 700	5 224	4 800	5 000	5 200	5 300
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)			-1 000	-1 985	-1 400	-1 500	-1 600	-1 600
- Kustannusvastaavuus, %			70	(62)	(70)	(70)	(70)	(70)
Yhteistoiminta								
- Tuotot yhteensä			11 000	11 522	11 500	11 500	11 500	11 500
- Kustannukset yhteensä (erillis- ja yhteis-)			13 000	13 533	13 600	13 600	13 500	13 500
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)			-2 000	-2 011	-2 100	-2 100	-2 000	-2 000
- Kustannusvastaavuus, %			85	(85)	(85)	(85)	(85)	(85)

Liite 7: Asiakaskäynnit palvelupisteittäin vuonna 2015 (lähde: Tieto-prosessi)

palvelupiste	asiakkaita yhteensä	asia-kasta/päivä
Alajärvi	537	3,6
Helsinki	6046	24,0
Huittinen	1072	7,0
Hämeenlinna	2285	9,1
Iisalmi	1672	10,9
Ikaalinen	695	4,6
Ivalo	884	5,8
Joensuu	3925	15,6
Jyväskylä	4252	16,9
Kajaani	1472	9,7
Kemijärvi	773	5,1
Kokkola	1523	9,9
Kouvola	3287	13,0
Kuopio	3315	13,2
Kuusamo	1396	9,2
Lahti	2047	13,6
Lappeenranta	1918	12,7
Lohja	1603	10,5
Maarianhamina	2286	9,4
Mikkeli	2476	9,8
Nurmes	317	2,1
Närpiö	589	3,9
Oulu	6065	24,1
Pori	2851	18,9
Porvoo	2011	13,1
Rovaniemi	2963	12,3
Saarijärvi	391	2,5
Salo	1202	8,1
Savonlinna	1412	9,3
Seinäjoki	1971	12,8
Tampere	4265	16,9
Tornio	1511	9,9

Keskushallinto

15.4.2016

Turku	4549	18,1
Vaasa	2363	9,4
Ylivieska	1183	7,8
Yhteensä	77107	

Kumulatiivisesti joulukuun 2015 tilanteessa			
5	palvelupistettä	alle 5 kävijää/pvä	
5	palvelupistettä	5-9 kävijää/pvä	
9	palvelupistettä	9 - 10 kävijää/pvä	
9	palvelupistettä	10 - 15 kävijää/pvä	
5	palvelupistettä	15 - 20 kävijää/pvä	
2	palvelupistettä	yli 20 kävijää/pvä	
35			

Liite 8: Maanmittauslaitoksen aukioloajat palvelupisteittäin 1.1.2016
5 PÄIVÄÄ AUKI VIIKOSSA

ma, ti, ke, to ja pe	
Helsinki	
Hämeenlinna	
Joensuu	
Jyväskylä	
Kouvola	
Kuopio	
Maarianhamina	
Mikkeli	
Oulu	
Rovaniemi	
Tampere	
Turku	
Vaasa	13 kpl

3 PÄIVÄÄ AUKI VIIKOSSA

ma, ti ja to	
Ivalo	
Kajaani	
Lohja	
Närpiö	
Savonlinna	
Tornio	6 kpl

ma, ke ja to	
Huittinen	
Iisalmi	
Kokkola	
Porvoo	
Saarijärvi	
Seinäjoki	6 kpl

ti, ke ja pe	
Alajärvi	
Ikaalinen	
Kemijärvi	
Kuusamo	
Lahti	
Lappeenranta	
Pori	
Ylivieska	8 kpl

ti, to ja pe	
Nurmes	
Salo	2 kpl

Liite 9: MMLn verkkopalvelut, palvelukanavat ja avoimet aineistot (lähde: MML/Aaro Mikkola)**1. Palvelukanavat**

- a. Puhelinpalvelu (suomen- ja ruotsinkielinen palvelu, takaisinsoitto)
- b. Sähköposti ja turvaposti
- c. Web-lomakkeet yhteydenottoa varten
- d. Www-sivusto
 - Sivuston uudistusprojekti alkanut 1/2016, päätty 3/2017
 - MML palvelujen kuvaukset viedään rajapinnan kautta Palvelutietovarantoon (VM/VRK) ja sitä kautta erilaisiin Palvelunäkymiin, suunniteltu toteutus 2016 loppuun mennessä.
- e. Paikanpäällä asiointi
- f. Videopalvelu / etäpalveluyhteys
 - Pilotoitu asiakaspalvelussa 9 - 12/2015 (OC ja CISCO järjestelmät)
 - Käyttöönottoprojekti sisällytetty 2016 kehittämisen investointisalkkuun
 - Mahdollinen käytön laajentaminen asiointipalvelussa (toimituskokoukset verkossa, asiantuntijakonsultaatiot ajanvarauksella jne).
 - Käyttöönottopäätöstä ei ole tehty eikä käyttöönottoprojektia käynnistetty

2. Verkkopalvelut**a. Verkkoportaalit**

- i. Yleiseen käyttöön
 - Karttapaiikka
 - a. Karttojen ja ilmakuvien selaus, tuloste- ja painokarttatilaukset.
 - b. Palaute kartta-aineistoista (kartoilla olevat virheet ja puutteet).
 - c. Uudistetaan asiointipalvelun yhteydessä, julkaisu 5/2016 (2SASI projekti).
 - Paikkatietoikkuna
 - a. Yli tuhat MMLn ja muiden tiedontuottajien paikkatietoaineistoa katseltavissa. Tilastoteemakartat, analyysit paikkatietoaineistoilla.
 - Kiinteistökaupan verkkopalvelu KVP
 - a. Verkkoporttali tunnistautuneelle käyttäjälle
 - b. Kiinteistön osto ja myynti, kiinnitysten hakeminen, valtuuttaminen
 - c. Allekirjoitusnäkyvä myyjälle ja ostajalle (2016)
 - Avoimien aineistojen tiedostopalvelu: Ladattavissa ajantasaisina koko maan avoimet kartta-, ilmakuva- ja laseraineistot sekä korkeusmallit
 - a. Täydennetään historiallisten ilmakuvien latausmahdollisuudella, aikataulua ei päätetty
 - b. Täydennetään kiinteistöraja-aineistoilla edellyttäen että ne avataan, aikataulua ei päätetty
 - Paikkatietohakemisto
 - a. Paikkatietojen ja paikkatietopalvelujen ajantasaiset metatiedot
 - Vanhat painetut kartat: aineistolataus, vanhat perus- ja maastokartat
 - Karjalan kartat: katselupalvelu luovutetun Karjalan kartta-aineistoihin
- ii. Viranomais- ja luvanvarainen ammattikäyttö
 - Kiinteistötietopalvelu

- a. kiinteistörekisterin, lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin, kauppahintarekisterin, rakennus- ja huoneistorekisterin sekä kiintopisterekisterin tiedot sopimuskäyttäjille.
 - b. Uudistetaan asiointipalvelujen toteutuksen yhteydessä (2016-17)
 - Kiinteistökaupan verkkopalvelu KVP
 - a. Luonnostellun asiakirjan lukitseminen (2016)
 - Hallinnon karttapalvelu HKP
 - a. Uudistetaan ja täydennetään siten, että vastaa asioinnin karttaliitymiä koskeviin tarpeisiin. Myös esteettömien karttapohjien toteutus. Valmis 1/2017, HAKA-projekti.
 - KTJ-rekisterinpito (ylläpitotyöväline kuntien kiinteistörekisteriä pitäville)
- b. **Rajapintapalvelut** (ammattikäyttäjille, palvelun käyttö on maksullinen vaikka aineisto olisi avointa. Osa palveluista edellyttää KTJ-lain mukaista käyttöilupaa)
 - i. WFS ja REST kyselypalvelut
 - kiinteistötiedot, paikannimet ja karttanimet, rakennukset, osoitteet
 - ii. WMTS ja WMS karttakuvapalvelut
 - Maasto- ja taustakartat, kiinteistörajat, teematuotteet, ortokuvat, korkeustiedon visualisointi
 - iii. Aineistopalauterajapinta
 - Digitaalisia aineistoja koskevan palautteen ohjaaminen suoraan MML:lle
 - Maksuton, myös mobiilikäyttö
 - iv. Aineistopalvelut
 - Kiinteistörekisterin tiedot (kaikki tai muuttuneet)
 - Lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin tiedot (lainhuuto, rasitus, vuokraoikeus)
 - v. Suunnitteilla/tulossa:
 - Rajapintojen tarjoaminen Palveluväylän kautta. Toteutettu "Omat kiinteistöt" näkymä (beta.suomi.fi). Muiden rajapintojen osalta päätökset 2016 - 17.
 - Kauppahintarekisterin kyselypalvelu WFS (keväällä 2016)
 - a. Yksittäisten kauppatapahtumien kysely erilaisilla tuotesisällöillä
 - b. Tilastollinen rajapinta (kauppahinnat alueittain)
 - Karttatulostepalvelu
 - a. Karttatuloste (PDF) rajapintakutsun kautta (käyttöönotto 5/2016)

3. Avoimet aineistot

- a. Saatavissa avoimien aineistojen tiedostopalvelusta. Jatkuva päivitys.
- b. Muutostietopalvelu (muuttuneiden aineistojen lataus ATOM syotteillä)
- c. Laajojen alueiden aineistot esim. koko maa toimitetaan tarvittaessa tilauksesta sopimuksen mukaan.
- d. Aineistot:
 - i. Laserkeilausaineistot
 - ii. Perus-, maasto-, tausta- ja yleiskarttarasterit
 - iii. Maastotietokanta (vektori)
 - iv. Nimistötuotteet (vektori)
 - v. Kuntajako / hallintoalueet (vektori ja rasteri)
 - vi. Ortoilmakuvat
 - vii. Korkeusmallit, korkeusvyöhyke- ja vinovalovarjosterasterit (eri resoluutiot)